

SCENELIV

#01 – 2021

Dansk Skuespillerforbunds medlemsblad

TEMA:
Undtagelsestilstand

INDHOLD

4	#LABORATORIET SAMMEN OG HVER FOR SIG “Man mangler det kreative frirum, hvor man sidder og drikker en kop kaffe og lige pludselig får en fed idé,” siger Ina-Miriam Rosenbaum blandt andet om skabelsen af ‘Den retfærdige kriger’. Corona eller ej, så slides og kæmpes der i prøveperioden.	18	SKUESPILLERELEVERNES ANGST OG DRØMME Fire skuespillerelever stiller op til en samtale om fremtiden og stiller dernæst spørgsmål til tre kommende skuespillerkolleger.
6-13	TEMA: UNDTAGELSESTILSTAND	22	FRA BESÆTTELSEN TIL I DAG Michael Müller sammenligner teatrenes situation under besættelsen med nutidens corona-belejring. Der er lighedspunkter og forskelle. Men noget at se frem til i begge tidsaldre.
6	VENTILER, SANSELIGHED OG LYS I MØRKET Hvordan klarer de sceneoptrædende sig, når landet næsten er lukket og teaterscenerne dermed også er det? Vi har besøgt og talt med tre af dem. Caspar Phillipson, Mille Maria Dalsgaard og Marlene Kejser.	24	BOLLYWOOD Andreas Ebbesen Jensen tager os med på en rejse gennem både Hollywood, Bollywood og Nollywood. Højs ikke du ved, hvor de sidste to steder ligger, er der måske ekstra god grund til at læse artiklen.
10	EN KRISE KAN FØRE TIL NOGET GODT Hvor der lukker sig døre, åbner der sig måske nye. Og gør der ikke det, kan hjerner i smådesperate svingninger måske skabe noget nyt. Vi har fundet eksempler i både teater og film.	30	APPLAUS: RITA ANGELA (1933-2020) Fra ‘Snedronningen’ på Aarhus Teater i 1952 til ‘Sommerdahl’ for ganske nylig. Rita Angelas skuespillerkarriere strakte sig vidt omkring. Sceneliv hylder med en klapsalve eller tre.
13	TIPS TIL TIDEN Nøglen til ikke at gå alt for meget bananas, når kulturinstitutionerne er lukkede, ligger i at holde sig klar. FTF deler ud af nogle af deres bedste tips.	31	DSF STUDIO I løbet af marts og april er der undervisning med kompetente fagfolk, som for eksempel Julie Carlsen fra Den Danske Scenekunsts skole, over revisor Bent Malinovsky til Christian Tafdrup, der underviser i skuespil på film.
14	NY FORMAND OG NYE TIDER Steen Stig Lommer er ny formand i Skuespillerforeningen af 1879, hvor han erstatter Joen Bille, der dog bliver i bestyrelsen. Læs om traditioner og nyskabelser i den hæderkronede forening.		
16	KLASSIKEREN BARSELSSTUEN Vi begynder året med første still af seks fra Det Kongelige Teaters arkiv. Det foregår i 1936/37, hvor man (også) spillede Holbergs ‘Barselstuen’.		

Psssst har du hørt Dansk Skuespillerforbunds podcast ‘I hovedrollen er’?

Det er ingen ringere end formand Benjamin Boe Rasmussen og næstformand Jakob Fauerby, der er værter. Andet afsnit er netop udkommet med Morten Kirkskov som gæst.

Du finder podcasten, hvor du normalt henter podcasts (Apple Podcast, Google Play, Podimo etc.)

SIDSTE NYT FRA SoMe

hen.stergaard

33

0

I disse tider er, en selfie uden mundbind næsten lige sjældent som at se en 🗿 i det fri! #verdensbedstemedlemmer #danskskuespillerforbund #kunstogkultur #scenekunst

FØDSELSDAGE		
→	CASPAR KOCH , 2. marts	75 år
→	BODIL JØRGENSEN , 3. marts	60 år
→	HENRIK KØHLER , 4. marts	60 år
→	INGRID DAL , 6. marts	75 år
→	ULLA HENNINGSEN , 7. marts	70 år
→	ARNE BJØRK , 12. marts	80 år
→	IBEN HJEJLE , 22. marts	50 år
→	NONNY SAND , 26. marts	60 år
→	JENS ANDERSEN , 28. marts	50 år
→	KARL MILLER BILLE , 1. april	50 år
→	PERNILLE CARLSEN , 1. april	50 år
→	PETER HETSCH , 1. april	75 år
→	MORTEN HAUCH-FAUSBØLL , 3. april	60 år
→	PETER PERSSON , 5. april	50 år
→	CHARLOTTE TRIER , 6. april	60 år
→	LARS BOM , 8. april	60 år
→	LISBET DAHL , 9. april	75 år
→	LISE-LOTTE NORUP , 12. april	70 år
→	TOMAS VILLUM , 12. april	50 år
→	BIRGIT ZINN , 14. april	85 år
→	GUIDO PAEVATU , 14. april	70 år
→	SØREN LENANDER , 17. april	60 år
→	CHARLOTTE TOFT JACOBSEN , 18. april	60 år
→	LARS LUNØE , 19. april	85 år
→	ALLAN CLAUSEN , 20. april	50 år
→	CHRISTIAN SØRENSEN , 20. april	85 år
→	FLEMMING SØRENSEN , 21. april	70 år
→	PALLE HORNBÆK PETERSEN , 22. april	70 år
→	ODD P.H. STRØM , 28. april	70 år
→	LOUISE MIERITZ , 30. april	50 år
→	STANISLAV SEVCIK , 1. maj	50 år

SCENELIV #1 – 2021

SCENELIV udgives af Dansk Skuespillerforbund og udkommer 6 gange årligt.

Oplag: 2.800 eks. – Abonnement: 425 kr. årligt

Dansk Skuespillerforbund
Tagensvej 85, 3. sal
2200 København N
Telefon: 33 24 22 00
Mandag-fredag 9-12 og 13-15
dsf@skuespillerforbundet.dk
www.skuespillerforbundet.dk

Artikler, læserbreve og lign. sendes til:
jwj@skuespillerforbundet.dk

Redaktion: Jacob Wendt Jensen (redaktør)
Benjamin Boe Rasmussen (ansvarshavende)

Annoncer sendes til: Jette Rydder,
jr@skuespillerforbundet.dk

Forsidefoto: Lærke Posselt
Grafisk design: Spine Studio
Tryk: KLS PurePrint

Debatindlæg, anmeldelser, mindeord osv. må maks. fylde 2800 anslag inkl. mellemrum

ANNONCEPRISER OG FORMATER (B × H)
Helside (215 × 280 + beskæring) 10.000 kr.
Bagsiden (215 × 220 + beskæring) 10.000 kr.
1/2 side (196 × 124) 5.500 kr.
1/3 side – horisontal (62 × 254) 4.000 kr.
1/3 side – vertikal (196 × 81) 3.000 kr.
Visitkort (95,5 × 60) 700 kr.
Små medlemsannoncer (95,5 × 60 mm – 400 anslag inkl. mellemrum): 350 kr.

Annoncemateriale skal afleveres i pdf-format. Alle priser tillægges moms.

Særlige annonceønsker: Kontakt Jette Rydder tlf. 33 24 22 00

Næste nr. af Sceneliv udkommer 29. april

LEDER

VI KAN MEGET, MEN IKKE ALT

Af Benjamin Boe Rasmussen

Kære coronatrætte medlemmer

Jeg vil gerne bruge årets første leder til at sige lidt om, hvad forbundet kan og ikke kan. For mens disse linjer skrives, raser den anden bølge af corona, og stort set hele Danmark er lukket. Alligevel er vi i forbundet nødt til at insistere på, at der også er en hverdag ude på den anden side.

Den klemme presser os på Tagensvej til det yderste. Men det er også derfor, vi er her, og det er i tider som disse, man bliver glad for dygtige medarbejdere. Alligevel er vi nødt til at prioritere behårdt og vælge vores kampe med omhu. Det bliver ind imellem tydeligt, når velmenende medlemmer kommer til os med sager, der optager dem, i håb om at inddrage os.

Det er ellers noget af det, jeg elsker ved vores forbund: At vi udgør et kalejdoskop af holdninger og altid har noget på hjerte. Men det er ikke alt engagement, der udfolder sig bedst gennem sekretariatet – og det er ikke alle sager, som vi kan gå ind i. Derfor minder jeg i al fredsommelighed om, at vi ikke er en interesseorganisation, men en fagforening.

Vores kerneopgave er at kæmpe for ordentlige løn- og arbejdsvilkår.

Det formål tager vi dybt alvorligt. Lige nu er vi for eksempel i fuld gang med at genforhandle fire overenskomster. Vi er også i gang med at bane vejen for en fælles aftale med streamingtjenesterne. Sammen med Producentforeningen forsøger vi at præge det kommende medieforlig, og samtidigt skal der implementeres et EU-direktiv, som er afgørende for, om vores medlemmer får de samme rettigheder på nettet, som de har ude i virkeligheden.

“HVER DAG VI ARBEJDER ER EN SEJR”

Spoken word, verdenspolitik og en usikker fremtid i en verden af corona-restriktioner. Der er meget at tænke på for **Ina-Miriam Rosenbaum**, der har viet størstedelen af sin kreative energi de seneste godt og vel fem år på at få det satiriske politiske teater ud over rampen med projektet ‘Glemmebogen’.

Vi tog med til prøverne på ‘Den retfærdige kriger’ på Teater Grob.

Af Louise Kidde Sauntved

“Prøv at tage hænderne ud til siden. Bum. Og så op. Tjak. Så du breder dem ud på ordene ‘Hændt for’.” De koreografiske prøver på stykket ‘Den retfærdige kriger’ er i fuld gang. Koreograf Rebekka Lund instruerer de tre skuespillere Karin Bang Heinemeier, Anna ur Konoy og Sofia Mehllum i at understrege sætningerne i Babak Vakilis spoken word-poesi med hænder og kroppe, så bevægelserne i samspil med ordene bliver til rytmer og tegnsætning, punktummer, kommaer, tankestreger.

Hver bevægelse skal være hurtig og præcis, for der er mange ord og kroppene skal konstant være i bevægelse rundt om den blå jordklode i plastic, der udgør hele scenens hjerte.

‘Den retfærdige kriger’ er tredje del af Ina-Miriam Rosenbaums politiske teaterprojekt ‘Glemmebogen’. Tidligere har hun lavet teater om Helle Thornings skattesag i ‘Skattesagens helte’ og salget af DONG i ‘CoryDONG’. Denne gang er fokus på Danmarks deltagelse i Irakkrigen på kanten af et FN-mandat. Alle sammen baseret på omhyggelig research i et tungt politisk og juridisk kildemateriale og tæt samarbejde med de journalister, der har dækket sagerne i de danske medier.

“Mit perspektiv på de forestillinger jeg selv sætter i gang har ændret sig de

seneste fem-seks år. Det er blevet vigtigere og vigtigere for mig at være mere fokuseret på, hvad jeg bruger min kunstneriske stemme til. Mit helt overordnede mål med ‘Glemmebogen’ har været at finde ud af, om teateret har en rolle at spille i formidlingen af det her komplicerede politiske stof. Mange af de journalister jeg arbejder med har skrevet artikler, været i medierne, de har måske endda skrevet bøger om det. Og så sker der ikke mere. Og det er så her, jeg kommer med ‘Glemmebogen’ og siger ‘Hey, kan vi komme videre? Kan vi komme et andet sted hen? Kan vi nå et andet publikum?’”

Sammen men hver for sig

“Jeg tror på, at teateret kan skabe en sammenhæng fra punkt til punkt i sagen. Samtidig bruger vi også satiren til at sætte tingene så skarpt på spidsen, at man begynder at komme i tvivl om det nu også kan passe? Og begynder at stille spørgsmålstegn på en ny måde. Og så kan vi gå længere ind i karaktererne. Der er så meget, vi ikke ved, og kunsten har ret til fri fortolkning, så vi tolker også følelser og motivforskere på en helt anden måde, end man kan i virkeligheden. Vi går ind og flår og river i det.”

Ina-Miriam Rosenbaum sidder ved et stort bord et par meter fra scenekanten

med en mappe foran sig med et manuskript, delt op i afsnit markeret med en regnbue af små farvestrålende sedler. Hendes blik følger koncentreret med i alt, hver der sker på scenen. Indimellem råber hun ordene, rytmen, op til spillerne. På scenen begynder sprogets rytmer at finde vej ind i kroppen på spillerne, der bevæger sig friere. Improviserer.

“Skal alle bevægelserne i virkeligheden være mindre?”

“Hvad hvis jeg kommer herfra?”

“Skal jeg svinge benet den her vej?”

“Yes,” jubler Rebekka Lund. “I skal ikke tænke det som en dans. Det er bare bevægelse.”

Hun har maske på, det samme har Ina-Miriam Rosenbaum. Kun de tre skuespillere på scenen har nøgne ansigter og kommer tæt på hinanden. Alle holder afstand og spritter af, der luftes ud med jævne mellemrum og skuespillerne spiser frokost for sig. Alt sammen for at sikre, at der rent faktisk kommer en forestilling ud af det store arbejde.

“Jeg har det personligt sådan, at hver dag, hvor vi kan arbejde, er en sejr,” siger Ina-Miriam Rosenbaum.

Et intenst forløb

Hele produktionen startede med en uge

i selvisolation, fordi en fra holdet blev testet positiv efter læseprøven. Først da alle stod med to negative tests, kunne de igen mødes i samme rum.

“Det er skrøbeligt, men intenst. Og det gør, at det føles ekstra vigtigt at komme ud med det stof, vi arbejder med – som jo er vigtigt i sig selv. Så vi er bare meget taknemmelige for, at vi kan arbejde. Vi føler, at vi arbejder med sikkerhed. Men vi arbejder også med en uvished.”

Uvisheden har gjort at Ina-Miriam Rosenbaum, sideløbende med arbejdet med den konkrete, fysiske forestilling, har arbejdet på en filmet, dokumentarisk og teatralisk version af stoffet.

“I den bedste af alle verdener har vi en fantastisk forestilling, som vi forhåbentlig kan vise for et publikum. Samtidig håber jeg, at vi kan have et skåret-ind-til-benet filmet produkt, som kan følge den. Vi vil jo gerne sikre, at vi bruger det til noget. At vi ikke producerer til skuffen – det er sådan et frygteligt begreb – det ville ikke være til at bære. Derfor skal vi helst have sat os et aftryk i denne sæson, så man kan mærke, at forestillingen er der og har et liv.”

På scenen er koreograf og skuespillere gået videre til næste scene, et mere fysisk nummer, hvor Anna ur Konoy hopper op på en afsats i bagvæggen mens tunge

basrytmer drøner ud af højttalerne: ‘Hvis Saddam han vil have FRED...’

Musikken er skrevet af Frankie Motion, mens Babak Vakili har stået for teksterne, der ofte kondenserer tunge politiske og juridiske skrifter. Udover at være rapper, er han cand.scient.pol og ved en masse om international politik. Ina-Miriam jubler:

“Hvor finder man sådan en fyr henne?”

Hun har, sammen med resten af holdet, brugt det seneste år på at få forestillingen færdig under arbejdsvilkår, der var lidt ud over det sædvanlige.

“Vi har været fysisk sammen, så meget vi kunne, men ellers er det hele foregået over skærm. Det gør, at man bliver nødt til at skære ind til benet meget hurtigt. Det har været lidt af en oplevelse. Man mangler det kreative frirum, hvor man sidder og drikker en kop kaffe og lige pludselig får en fed idé. Det får man jo ikke foran en skærm. Det sker først, når man mødes og kan være sammen i længere tid.” ●

Klaveret blev en ventil

Af Louise Kidde Sauntved

Da Danmark lukkede ned i marts sidste år, var Casper Phillipson på vej til Prag for at indspille film. I stedet sad han pludselig sammen med familien og lagde puslespil, mens han prøvede at finde ud af, hvad der var op og ned på det hele. Efter et par uger i alarmtilstand fandt han vej til klaveret og indspillede en lille sang, som han lagde på Facebook. Og en til og en til. Det blev til showet ‘Late Night Show’ på Posthus Teatret.

“Neeeejoooooh, det kan ikke passeeeeeee!” Caspar Phillipson sidder alene bag mikrofonen i lydstudiet på SDI Media i Københavns Nordvestkvarter og lægger stemme til en tegnefilmsfigur med fransk accent og hang til finere cuisine. Her har han tilbragt en del tid det seneste år. Dubbingstudierne har nemlig været nogle af de få steder, der kunne køre videre, stort set som hidtil, under både første og anden nedlukning. Bare med flere restriktioner i form af temperaturmåler ved indgangen, afstandsregulativer og masser af rengøring og sprit. Egentlig var det planen, at 2020 skulle have set noget anderledes ud for Caspar Phillipson. De senere år har han fået flere muligheder i udlandet, og der var derfor en del rejseplaner i kalenderen. Faktisk var han på vej til Prag for at optage en dansk film, da meddelelsen kom: Danmark lukker. “Vi vidste ikke helt, hvad man kunne og ikke kunne, så vi troede, jeg skulle afsted alligevel. Men så ringede de og sagde, at vi hellere måtte blive hjemme. Og så lukkede Tjekket helt. Alt, hvad jeg troede skulle ske, var fuldstændigt oppe at vende. Men det var det jo for os alle sammen. Det var meget væmmeligt, nærmest sådan en lammelse. Så vi rykkede tæt sammen

derhjemme og lavede et stort puslespil over mange dage, for at samle de nærmeste om os. Det var ligesom det, vi kunne.” Hvis bare jeg havde et klaver Når han ikke lagde puslespil med familien, brugte Caspar Phillipson ufatteligt meget tid på at pløje sig igennem alt, hvad han kunne finde på nettet for at se, hvad den nyeste udvikling var. Efter et par uger begyndte han at arbejde i tegnefilmsstudierne igen, og det blev et holdepunkt, noget normalt. Men det kunne langt fra fylde den tomme kalender og tage fokus fra rastløsheden. Men så havde han heldigvis sit klaver! For to år siden var han taget til USA med sin datter. Hun skulle på high school, og han ville gerne undersøge nogle af de muligheder, der havde åbnet sig i kølvandet på roller i blandt andet “Mission Impossible: Fallout”. “Jeg havde utroligt meget tid mellem hænderne derovre, for der er meget op-søgende arbejde og møder, der bliver aflyst. Det er meget som at klatre op ad en klistret væg, hvor man hele tiden glider ned igen. Og så en dag da jeg er ved at få taget billeder hos en fotograf, hører jeg mig selv sige: ‘Jeg er ved at få pip af det her – hvis bare jeg havde et klaver’. Det var slet ikke en tanke, der var formuleret.”

Det viste sig at fotografen havde et el-klaver, som Caspar Phillipson da gerne måtte låne med hjem. “Og så begyndte jeg at spille derovre. Derfor vidste jeg også, da vi lukkede ned, at klaveret var et sted hvor jeg kunne sætte mig ned og have fokus på noget andet end angsten for coronaen.” Brug for grin Han kom i tanke om en gammel sang af Tom Lehrer, han havde sunget på teaterskolen, ‘I Got it from Agnes’, der passede perfekt til tiden. “Den handler jo om, hvor man er blevet smittet og af hvem og er bare skideskæg.” Faktisk for god til ikke at dele, men kunne man det? “Den er jo sjov, og det var ikke særligt sjovt noget af det. Men så tænkte jeg: ‘Ej, jeg gør det.’” Han lavede en enkel lille video, hvor han spillede og sang. I sit eget tøj og med et par fejlslag på klaveret. Hyggeligt, hjemligt og uhøjtideligt. Og lagde den på Facebook. “Og så viste det sig, at det jo var, hvad virkelig mange af os havde brug for: At få noget at grine af sammen over det her. At have en lidt humoristisk vinkel på tingene – når det hele nu gik ad helvede til.”

Det blev til flere videoer med flere sange – og lidt større ambitioner. Der kom kostumer på. Han øvede sig. Planlagde hvordan det skulle være. “Vi skuespillere vil jo gerne kommunikere, og når alle kanaler pludselig er lukkede, bliver man mere og mere indebrændt. Så det gav mening at kaste min kreative energi ind i at øve mig – og så tog det ene det andet. Så var der en sang til, der var ret skæg, og en til. Det blev en ting, jeg kunne rette min nervøse energi hen imod, så jeg ikke bare sad der og læste avisartikler om, hvor forfærdeligt det gik alle vegne.” Stolt og heldig Så gik der tid med det, det blev sommer og verden åbnede op igen. Og pludselig ringede en ven fra Frederikshavn og spurgte, om ikke Caspar kom op til ham og lavede det, han havde set på Facebook? Og så blev de løsrevne sange pludselig til en skitse til et show. Nu med fællessang. “Det var så vildt at opleve, hvor betydningsfuldt det blev at synge sammen under nedlukningen, at mærke hvordan det samlede nationen, så der skulle da fællessange med. Det ville jeg ikke have tænkt på ellers. Og så havde jeg set de der late night-værter på amerikansk tv, der ligesom koger dagens

begivenheder sammen, så jeg måtte også snakke lidt mellem sangene. Og pludselig var der til en aften. Det var overhovedet ikke tanken, da jeg begyndte på det.” Siden blev Caspar Phillipson inviteret til at optræde på Posthus Teatret. I første omgang i tre dage, men det gik rigtigt godt, så de besluttede at forlænge det til tre uger. Og så lidt længere. Faktisk endte han med at optræde med ‘Late Night Show’ på Posthus Teatret helt indtil de nye nedlukninger i december. “Det voksede ligesom bare. De havde ikke andet på tapetet på Posthus Teatret og jeg havde ikke andet at lave. Og så tog det jo fart,” siger han med henvisning til de mange positive anmeldelser og øvrige reaktioner. “Det var simpelthen så dejligt og befriende at sidde og grine sammen af alt det, vi havde været igennem hele foråret og sommeren. Pludselig var pandemien skyld i, at der var en forestilling. At jeg havde lavet min egen forestilling – som jeg jo måske havde tænkt kunne være dejligt at gøre en eller anden dag, men ...,” siger han og lader den sidste del af sætningen trille ud i stilheden. Der er altid lige noget andet. Lige indtil der ikke var det længere. Og showet lever videre. Til efteråret tager Caspar Phillipson på turne. Ud at møde et endnu større publikum end de 30,

der med alle restriktioner kunne være per aften i Posthus Teatret. “At sidde ved et klaver foran en sal med glade mennesker og være kanal for en strøm af glæde ved at synge sammen, eller en strøm af lettelse over at kunne grine ad de ting, man var frustrerede over, har været en kæmpe opdagelse. Jeg er pissestolt over, at det er blevet til det, det er blevet til. At der ud af det der ‘nå, der er en sang, der er sjov’ lige pludselig opstår en sammenhæng. Jeg er utroligt heldig, at jeg havde den der lillebitte lem på klem i forhold til musikken. Uden den havde jeg nok bare siddet derhjemme og været fuldstændigt lammet.” ●

Casper Phillipson. Foto: Lærke Posselt

Vejen mod digital sanselighed

Mille Maria Dalsgaard har de seneste år arbejdet med at integrere digitale elementer i teateret. Både som skuespiller, instruktør og leder af Sydhavn Teater. En udvikling der blev sat turbo på under coronakrisen.

Af Louise Kidde Sauntved

Allerede inden coronakrisen tvang kunstnere til at kommunikere til deres publikum gennem en skærm, arbejdede Mille Maria Dalsgaard med krydsfeltet mellem scenekunsten og det digitale rum, blandt andet ved hjælp af real time kameraer, virtual reality og hologrammer. Det store spørgsmål hun hele vejen har stillet sig selv er: ‘Hvordan får man sanseligheden med?’.

“Der hvor scenekunsten er så stærk er jo i det umiddelbare tilstedevær. At der er nogen, der gennemlever noget på en scene og sætter noget på spil lige nu og her. Og hvordan skal man få det med over? Det er nogle af de tanker, der er blevet sat turbo på under corona, hvor det blev endnu mere bydende nødvendigt at finde ud af, hvordan vi kan entrere det digitale rum uden at få et kvalitetstab,” siger hun.

Netop nu arbejder Sydhavn Teater på stykket ‘Luna Seconda’, hvor publikum og skuespillere er adskilt men i samme hus. Publikum sidder i stueplan, mens skuespillerne agerer i kælderen under dem. Duften af mad siver op til publikum sammen med lyden af aktivitet, mens stykkets gang kan følges på digitale skærme, der også streamer til tilskuere hjemme i deres egne stuer.

Vigtig og eksklusiv

Mille Maria Dalsgaard oplever, at coronakrisen har skubbet til en nysgerrighed og en lyst til at undersøge sammensmeltningen mellem det digitale og teateret, som allerede var der.

Mille Marie Dalsgaard. Foto: Karoline Lieberkind

“Det er noget, som vi har været i gang med længe, som vi nu har fået mulighed for at prioritere i en helt anden skala. Og ja, det er superhårdt, at man skal omskifte sig hele tiden og reagere på nye omstændigheder, men jeg tænker, at det er en fase, og at de gode af de formater, der udspringer af pandemien, kommer til at blive her og udvide vores værktøjskasse. Og det er superfedt og tiltrængt. Lige nu bliver der opbygget ekspertise i hele landet, fordi alle arbejder med det digitale. Om fem år kommer vi generelt i Danmark til at være på et helt andet niveau, fordi der er mange flere der har stiftet bekendtskab

med de forskellige mediemuligheder. Så vi kommer til at opbygge en generel viden, der vil gøre skridtet mellem det ene og det andet lettere.”

“Samtidig tror jeg, at vi alle er blevet mindet om, hvor vigtig og eksklusiv en kunstart vi har. Vi scenekunstnere er, sammen med musikerne, nogle af de eneste udøvende kunstnere, der møder vores publikum live. Vi har mulighed for reelt at påvirke folk til at gå forandrede fra en forestilling, fordi vi har den koncentration i teatersalen. Det er noget, vi skal værne om. Så spørgsmålet er: Hvordan får vi den oplevelse med?” ●

ET LYS I MØRKET

For nogen var for-årets nedlukning som en stor, brutal bremse, der blev trukket. Men for Marlene Kejser, del af teaterselskabet Det andet Scenarie, blev den en mulighed for at gøre en forskel.

Marlene Kejser, Ida Møntegaard Fredericia, Oda Hustad. Foto: Lars Vibild

To dansere, en violin og dragter med påsyede lys, så de kunne ses fra fjerde sal. Det var ingredienserne, da Marlene Kejser sammen med danser Ida Møntegaard Fredericia og violinist Oda Hustad tog ud i Københavns baggårde for at sprede lys i mørket.

Siden 2003 har hun som del af teaterselskabet Det andet Scenarie optrådt på markeder, festivaler og plejehjem, og da Danmark lukkede ned i marts sidste år, følte hun og hendes partner i Det andet Scenarie, dramaturg Nanna Graugård Jessen, en stærk trang til at komme ud og gøre en forskel.

“Først tænkte vi, om man kunne lave en gadeparade, men det var jo ikke så godt, hvis det fik folk til at stimle sammen. Og så kom vi på det med baggårdene. Det var den perfekte coronascene med et aflukket rum og folk på altaner og i vinduer.”

De kontaktede derfor venner og bekendte, der boede steder med store baggårde, og fik lov til at komme ind. Derpå fik de fat i nogle af gruppens faste free-lancere, og så gik de i gang.

“De første par gange vi var ude, improviserede vi, og så udviklede vi konceptet, mens vi var i gang. Vi havde kigget på kort over gårdene og vidste, at det skulle vare et kvarter, at Oda spillede violin mens Ida og jeg bevægede os rundt i gården – og så så vi, hvad der skete. Vi øvede ikke, for

dengang i marts da vi lukkede første gang, turde man jo næsten ikke engang gå en tur med sine venner. Så vi aftalte det hele over telefonen. Det var sådan lidt rock and roll.”

En positiv forskel

Afstanden gjorde det svært helt at vurdere publikums reaktioner undervejs. Især fordi en del valgte at slukke lyset i lejlighederne for bedre at kunne se danserne i gården.

“Men når vi var færdige og folk klap-pede, kunne man høre, hvor mange de var. Og de lød meget begejstrede. Vi mødte dem jo ikke i gadeplan, så vi snakkede ikke med dem. Men man kunne fornemme den følelse af fællesskab der var i at kigge ud og se, at man ikke var alene om det, der foregik.”

Nogen af optrædenerne blev live-streamet på Facebook, så flere havde mulighed for at følge med. Og her fik de begejstrede kommentarer.

“Vi gik ind til det med et håb om at kunne sprede noget glæde og en følelse af sammenhold. Og det var fedt, at vi kunne bidrage med noget ret hurtigt, uden at det behøvede at kræve en masse forberedelse. Og så gjorde det en forskel for mig som performer at opleve på egen krop, hvordan kunst og kultur kan spille en rolle i en krisetid. Man kan måske ikke redde liv, men man kan stadig gøre en positiv forskel.” ●

Når noget godt vokser frem

For landets teaterledere og filminstruktører er coronaepidemien ikke noget, de kommer til at glemme. 2020 var det værste år i mands minde. Hvordan var det at stå midt i krisen og nedlukningen, da coronaen ramte Danmark i 2020? Og måske vigtigst af alt, hvad lærte de af den, og hvad tager de med sig videre? Teaterleder **Maria Vinterberg** og filminstruktør **Jesper Quistgaard** fortæller.

Af Michael Müller

Hvem kunne have forudset coronaepidemien? Hvem kunne have troet, at en virus fra den anden side af jorden ville nedlægge hele kloden? Ingen. En nedlæggelse, der kom til at skære sig dybt ind i den danske teater- og filmbranche. Fra den ene dag til den anden blev salene tomme og bevidstheden fyldt med uvished. De danske teaterledere og filminstruktører var havnet i en undtagelsestilstand. En dyb krise med restriktioner, man ikke havde set tilsvarende siden den tyske besættelse af Danmark for mere end 80 år siden.

Teatrenes og filmbranchens dans med corona har været lang og anstrengende. Det siger sig selv med lange perioder uden prøver og forestillinger og indtægter. Et års tid er gået, siden statsminister Mette Frederiksen lukkede landet ned. Men hvordan var det at stå midt i nedlukningen, da den indtraf? Ifølge teaterleder ved Teatret ved Sort Hest, Maria Vinterberg, var nedlukningen både et chok og forventet efter udviklingen i Norditalien og resten af Europa.

“I marts 2020 havde vi et gæstespil, der betalte for at få lov til at spille på vores scene. Derfor var jeg relativ rolig i starten. Det var ikke en egenproduktion til én million kroner, der røg på gulvet. Men jeg havde stor medfølelse med gæstespillerne,

som bare kunne se deres forestilling falde til jorden. Vi mistede lejeindtægter, da vores forår normalt er præget af udlejning til konfirmationer og bryllupper, men vi kunne godt holde skindet på næsen. Nervøsiteten var til at tage at føle på,” siger Maria Vinterberg.

Kortfilm på rekordtid

I filmbranchen ramte COVID-19 med den samme kraft som blandt teatrene. En af dem var filminstruktør Jesper Quistgaard, der er stifter af det fynske filmproduktions-selskab Goodwillfilm. Selskabet lever især af at producere reklamefilm og kortfilm. Fra den ene dag til den anden lå projekterne enten i ruiner eller var udskudt på ubestemt tid. Jesper Quistgaard stod med sine ansatte, der ikke havde noget at lave. Krisen var indtruffet.

“Jeg havde ikke lavet en kortfilm i nogle år, da det er svært at finde tid til at lave kunst, når der også skal tjenes penge til huslejen. Paradoksalt nok skete der det, at da det hele forsvandt, opstod der nye muligheder. Jeg blev kontaktet af konceptet “Karantænefilm”, der spurgte mig, om jeg ville levere en film til konceptet, der skulle bestå af kortfilm, lavet her og nu under nedlukningen og med de benspænd, at man skulle følge myndighedernes karantæne-regler og gøre filmen færdig på to uger.

“Principielt hilser jeg alt reelt teater velkommen, som er relevant og som har mulighed for at kunne blive gennemført under coronaen.”

Først sagde jeg nej, jeg havde ikke tid, jeg skulle have mit firma igennem krisen. Samtidig havde vi beskæftiget os en del med kvinder og børn på flugt fra vold, og derudfra opstod ideen,” siger Jesper Quistgaard.

Resultatet blev kortfilmen ‘Bonaparte’, der portrætterer hustruvold under coronakrisen. En film, der vandt Publikumsprisen på OFF 2020, Odense International Film Festival. Men hvordan kunne man lave en kortfilm, når landet var lukket ned?

“Pludselig var der nogle ting og projekter, der kunne lade sig gøre, fordi landets skuespillere var sendt hjem, de havde heller ikke noget at lave. Og man måtte jo næsten ikke foretage sig noget. Jeg kunne selvfølgelig ikke samle et hold og indkalde skuespillere. Derfor blev benspændet, at jeg måtte finde nogle, der var inde i samme smittegruppe. Det blev et par, som boede sammen, hvor begge var skuespillere, nemlig Anders Gjellerup Koch og Louise Davidsen. De sagde heldigvis ja til at medvirke, også selv om de ikke ville få noget som helst for det, og samtidig skulle de lægge deres lejlighed til og få nogen til at passe deres børn. Efter at jeg havde fundet skuespillerne, skrev jeg manuskriptet på en weekend. Pitchet var et voldsomt ægteskab, hvor coronaen kom og gjorde det endnu

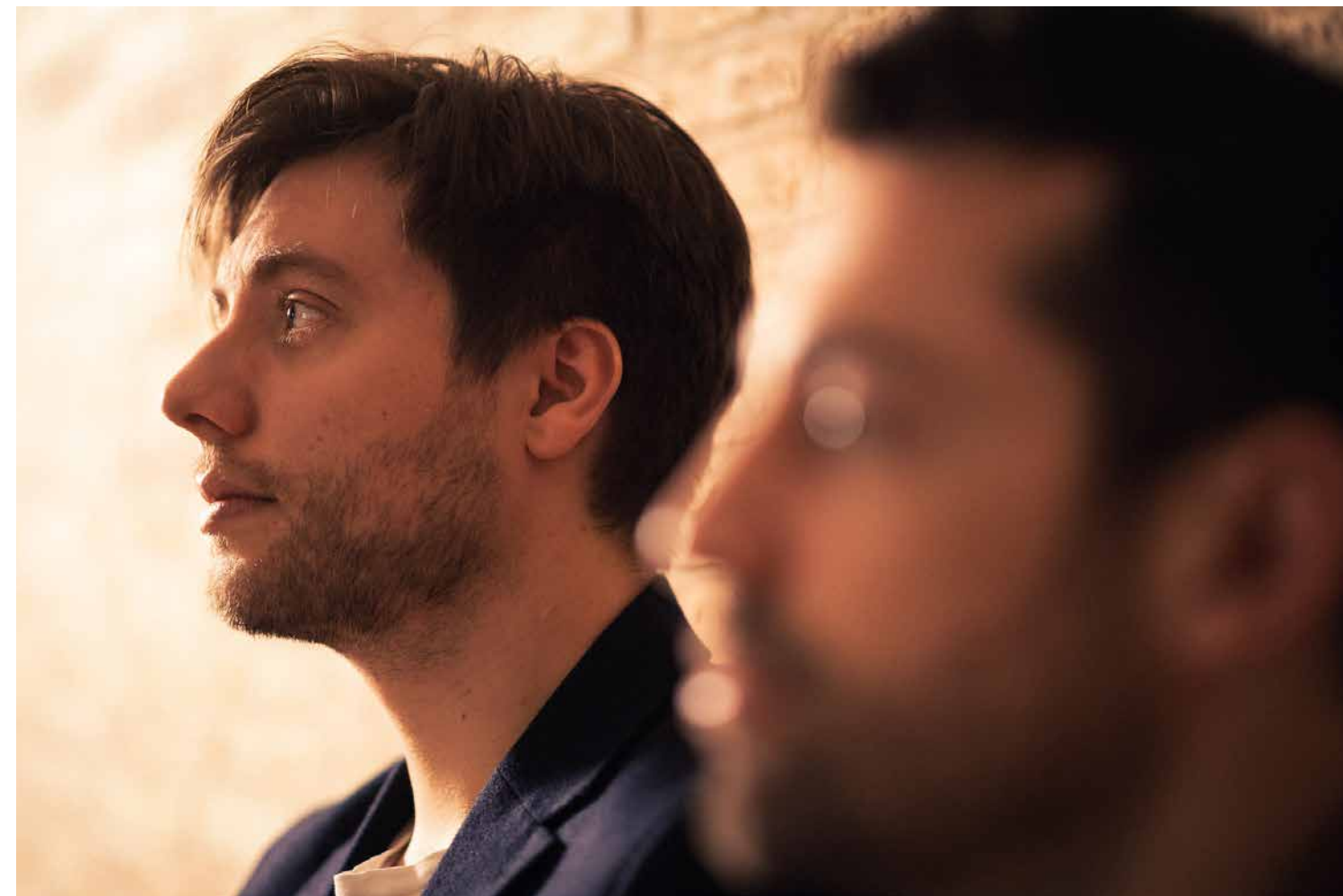
værre. Vi optog det på en weekend og klippede filmen sammen på tre dage. Det var meget effektivt og egentlig ret befriende. Det lærte mig meget om selve produktionsforløbet. Ingen fik løn, der var ingen økonomi bag, og jeg havde selv kameraerne. Selve optagelserne stod min bror og jeg for,” siger Jesper Quistgaard.

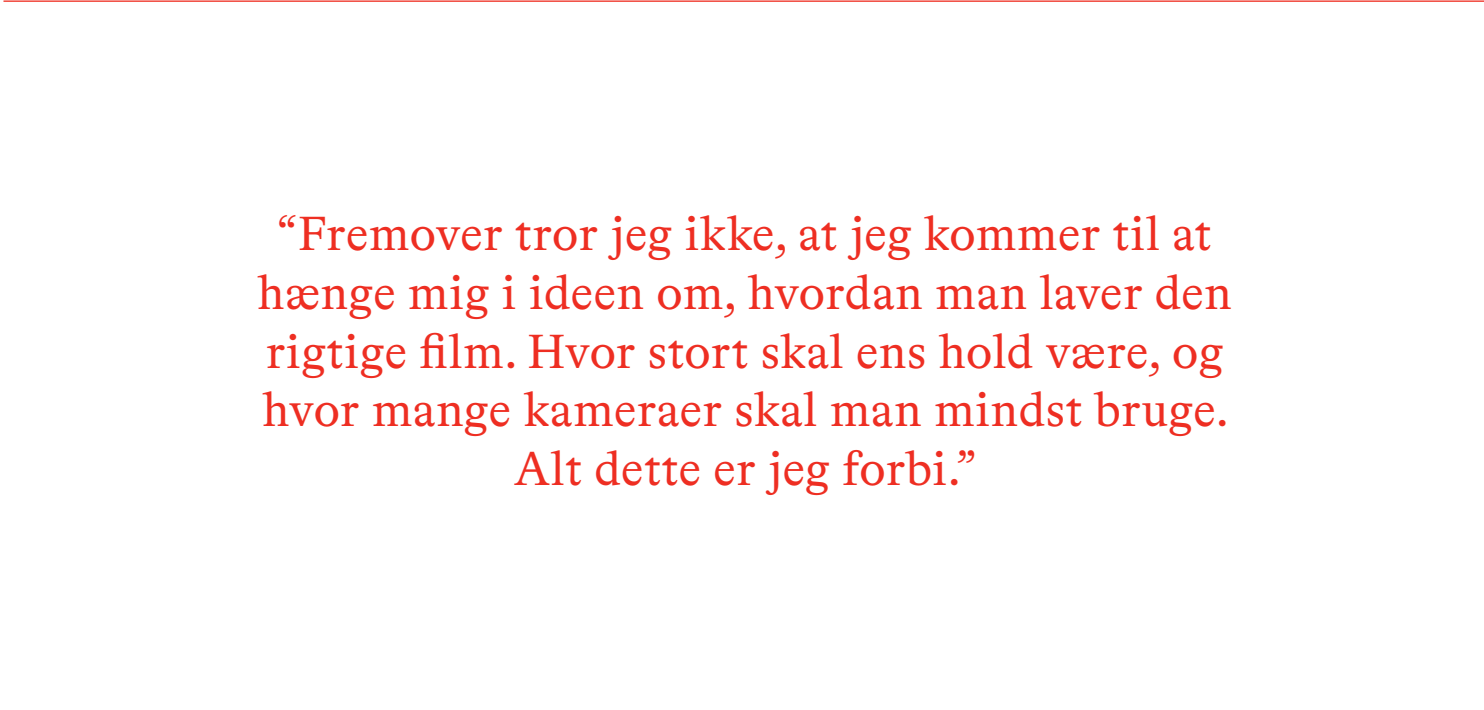
At gribe fat om samtiden

På landets teatre har et utal af forestillinger været lagt ned eller spillet for halve sale det seneste år. På Teatret ved Sorte Hest lykkedes det i efteråret 2020 at gennemføre opsætningen af Samuel Becketts ‘Mens vi venter på Godot’. Dog med aflyste aftener på grund af smitte blandt skuespillerne.

Under gennedlukningen af Danmark i december og her i begyndelsen af det nye år, har Teatret ved Sorte Hest været nødt til at indstille prøverne til årets første forestilling ‘Sandhed og Konsekvens’, og er derfor ikke klar til at spille, hvis der pludselig skulle blive åbnet op. Til gengæld har Maria Vinterberg valgt at gennemføre prøverne til en såkaldt corona-forestilling, som hun har givet plads i februar og marts, hvis der skulle blive åbnet op. Forestillingen, der har titlen ‘Historien om en som hed ensomhed’, dykker ned

Jesper Quistgaard. Privatfoto

“Fremover tror jeg ikke, at jeg kommer til at hænge mig i ideen om, hvordan man laver den rigtige film. Hvor stort skal ens hold være, og hvor mange kameraer skal man mindst bruge. Alt dette er jeg forbi.”

i de konsekvenser på godt og ondt, som coronaen har haft for os mennesker. En forestilling, som Maria Vinterberg har sagt ja til, fordi den er relevant her og nu.

“Principielt hilser jeg alt reelt teater velkommen, som er relevant og som har mulighed for at kunne blive gennemført under coronaen. I foråret 2020 satte vi ti stole op udenfor på parkeringspladsen, hvor jeg hver aften klokken 21.30 fik nogle skuespillere til at fortælle godnathistorier for kvarterets beboere. Det endte som et godt tilløbsstykke, fordi det var levende mennesker, der sad og sagde levende ord. Og det er den stil, jeg ønsker at dyrke under coronaen. Disse live-forestillinger. Jeg har et princip om, at vi skal holde live-oplevelserne i live på alle mulige måder. Og det må gerne handle om corona.”

Er der ikke en risiko for, at vi har fået nok af coronaen og ikke gider at beskæftige os mere med den?

“På det personlige plan synes jeg, at det er en ekstremt interessant tid. Jeg har netop læst Carsten Jensens nye bog om corona ‘Øvelser i afsked’, hvor han snakker om det fællesskab, der opstår i en krisetid som denne. På den måde synes jeg, at det er en vild tid at fortælle om. Egentlig tror jeg ikke, at vi alle sammen ved, hvad der foregår, og derfor er det spændende at få et kunstnerisk blik på krisen og de følelser, som den har sat i gang i os. Jeg mener, at vi skal forske i, hvad denne coronakrise gør ved os mennesker. Det er altid sundt at blive presset nye steder hen. Under conaen har det positive været, at vi er blevet tvunget til at granske andre sider af

vores indfaldsvinkler. Da vi lavede ‘Mens vi venter på Godot’, var det en anderledes oplevelse, fordi vi gik ind i et mesterværk med en ny bagage i form af corona. Pludselig mødte jeg stykket på en ny måde, i en anden tilstand. Der var mere på spil. Når der er mere på spil, blotter man sig nok lidt mere, og så er der bedre hul igennem til hinanden. Så det at gribe fat om samtiden, det aktuelle og gøre det konkret for modtageren, er nok noget af det, jeg tager med videre,” siger Maria Vinterberg og konkluderer, at det er en skør tid, hun og teaterbranchen lever i, hvilket passer et teatermenneske som hende godt, men til en vis grænse. Og den grænser er ved at være nået, som hun formulerer det.

Ingen begrænsninger

For filminstruktør Jesper Quistgaard har det også været inspirerende at dykke ned i samtiden og lade ideerne vokse derudfra, som det var tilfældet med kortfilmen ‘Bona-partie’. At tage noget aktuelt i verden ind og se, om det kunne gøres til en vedkommende historie. En kortfilm, som Jesper Quistgaard lige nu arbejder på at gøre til hans første spillefilm. Indtil videre har han indsamlet 100.000 kroner og indgået et samarbejde med Mødrehjælpen og Røde Kors.

Selv om coronaepidemien endnu er over os, står det klart for Jesper Quistgaard, hvad han tager med over på den anden side. Arbejdet med kortfilmen under de skrappe restriktioner har på alle måder udviklet ham som instruktør.

“Det har været fedt at opleve, hvor effektivt et produktionsforløb kan være, når man er presset. Pludselig skulle man

ikke bruge lang tid på at sætte lys, og lyden var ikke nødvendigvis fantastisk, men det gjorde ikke noget, fordi der var en dynamik, som var god og som betød, at jeg i løbet af få dage stod med en film, jeg syntes var rigtig god. Man behøvede ikke at bruge et år på en kortfilm. Det var lidt ligesom med Dogme95 dengang. Jeg har opdaget, at det ikke behøver at være så vildt og stort det hele. I virkeligheden skal det bare være en stærk historie med gode karakterer. Der sker noget, når man arbejder under pres. Det kan udløse noget andet. Mange siger, at 2020 var et dårligt år. På det personlige plan var det et fedt år for mig. Jeg rykkede mig som instruktør, og jeg lærte meget. Og samtidig har jeg fundet et projekt, jeg går op i og som kan være vejen videre i min karriere som instruktør. Jeg tror, at alle instruktører leder efter et break, og jeg tror, at 2020 var mit break.”

Er der noget, du efterlader? Noget, du ikke tager med videre?

“Fremover tror jeg ikke, at jeg kommer til at hænge mig i ideen om, hvordan man laver den rigtige film. Hvor stort skal ens hold være, og hvor mange kameraer skal man mindst bruge. Alt dette er jeg forbi. Jeg har ikke længere en begrænsning i forhold til det at lave en film. Coronaen har lært mig, at alt næsten kan lade sig gøre. Jeg ser ingen begrænsninger. Det handler nok om at åbne øjnene og så gå videre. Hvad er det egentlig, jeg venter på? Man skal ikke være slave af de normer, man bilder sig selv ind, eksisterer,” siger Jesper Quistgaard. ●

Mens vi venter: Brug tiden på at dygtiggøre dig

Det bliver godt igen. Det fortæller vi os selv og hinanden ret ofte i disse dage. Det har vi faktisk gjort siden foråret sidste år, hvor COVID-19 restriktioner pludselig blev hverdag. Og vi venter stadig på, at pandemien slipper taget i vores samfund, så kulturlivet igen blomstrer op. Så hvordan bruger du som skuespiller tiden bedst, mens du venter?

“Det er faktisk nu, du har tiden til at dygtiggøre dig. Så meget tid kommer sandsynligvis ikke igen. Så det er vigtigt, at du bruger den fornuftigt,” siger Mads Tjalve.

Han er chef for de medarbejdere i a-kassen FTFa, som hver dag taler med skuespillere og andre kunstnere, der er blevet ledige.

“Der er desværre rigtig mange skuespillere, der lige nu står uden job. Det betyder, at der også vil være mange om buddet, når scenerne åbner op igen. Derfor er det vigtigt, at du bruger tiden på at studere dit fag ved at finpudse dine kompetencer, så du er klar,” forklarer han og kommer med nogle eksempler:

- Øv monologer eller dialekter
- Træn din sang
- Hav readings digitalt med en kollega
- Skriv de profilttekster på din portfolio, som du aldrig fik lavet færdig
- Få styr på dit cv. Hvornår lavede du hvilke film-, tv- og teaterproduktioner?
- Øv dig i oplæsning, hvis du gerne vil læse bøger eller speake tegnefilm
- Plej dit netværk

GENERAL- FORSAMLING

OBS!
OPSTILLINGSFRIST 11. MARTS

Selvom COVID-19 restriktionerne har sendt mange hjem, kan du bruge ventetiden på at forfine dine kompetencer og pleje dit netværk, så du er klar, når scenerne åbner op igen.

ventetiden er et grundvilkår for alle,” fortæller han med udgangspunkt i de mange samtaler hans team i a-kassen har haft med medlemmerne.

Du er ikke alene – skab digitale netværksgrupper

Selvom du ikke kan mødes fysisk med dine kolleger, er det vigtigt, at du taler med dem. Det kan du for eksempel gøre over Teams eller Skype.

“Det er vigtigt at få situationen og frustrationerne snakket igennem. Ikke fordi det ændrer noget konkret omkring dig, men mentalt betyder det meget at få sagt det højt,” forklarer Mads Tjalve og forslår helt konkret, at man laver digitale netværksgrupper:

“I grupperne – hvad enten de er store eller små – kan I for eksempel tale om jeres fag, ligesom I kan udveksle erfaringer eller tale om, hvordan I tror fremtiden ser ud. Hvor kommer den næste jobåbning?” ●

“Mange er frustrerede over de aflyste aftaler i kalenderen. Der er heller ingen kaffemøder eller castings at gå til. Du er blevet frataget dine arbejdsmuligheder, og det er svært at acceptere, at du ikke ved, hvornår jobbene kommer tilbage. Derfor handler udfordringen lige nu meget om at acceptere den her situation og ikke at have skyldfølelse. Du skal prøve at acceptere, at det er svært at gøre mere, end du formegentlig allerede gør, og at

Dansk Skuespillerforbund holder generalforsamling og sommerfest søndag 30. maj 2021. Det kommer også i år til at foregå i:

**“Teglværket”, Teglmøllevej 27,
Østre Teglvej, 2450 København.**

Der er i år både formandsvalg og valg til bestyrelsen. Alle kandidater (A-medlemmer) kan melde sig frem til 11. marts, og husk at

din opstilling skal være vedlagt en personlig præsentation på højst en halv A4-side.

Vi håber, at rigtig mange medlemmer møder op og vanen tro er med til at gøre dagen både faglig og festlig. Mere information følger i næste nummer af ‘Sceneliv’.

Mange hilsner
Generalforsamlingsudvalget

Skuespillerforeningen i ny tidsalder

Af Jacob Wendt Jensen

Et formandsskifte i Skuespillerforeningen af 1879 varsler nye tider. En hyggelig og givtig forening hvor man kan møde historien og være heldig at få et legat. Vi siger farvel til Joen Bille og god dag til Steen Stig Lommer i et dobbelt-interview.

I et møde med afgående formand, Joen Bille og den ny formand afslører journalisten fra Sceneliv sin uvidenhed ved at spørge: “Hvad kan man få ud af at melde sig ind i Skuespillerforeningen af 1879?”

Det er ikke sådan verden vender. “Det er et forkert spørgsmål. Det handler om, hvad du kan bidrage med som medlem?” anfører Joen Bille, der har været formand siden 2013 og med i bestyrelsen i omkring 30 år.

“Det er jo en forening, der i sin tid er stiftet i solidaritet. Man skal være glad, hvis man ikke får brug for den. Og endnu gladere for at kunne hjælpe andre, der har brug for det. Vi har hæderslegater og studielegater og legater til folk i nød. Hvis man for eksempel falder på gaden og slår en tand ud, kan vi hjælpe.” fortsætter han.

Skuespillerforeningen af 1879 er stiftet dengang, der absolut ingen social sikkerhed var i Danmark. Skuespillerne havde som hovedregel ingen engagementer i sommerperioden, hvor pengene blev små.

“Det er det smukke ved foreningen. Vi er skuespillere, der passer på skuespillere. Og hvis man er en af de heldige, der bliver

hædret, kommer hæderen fra ens egen flok. Jeg har selv prøvet det en enkelt gang, og det er noget andet end at få en pris eller en Reumert. Det er ganske smukt.” siger Steen Stig Lommer.

Store gamle navne

Den nye formand forklarer videre:

“Vi har to årlige arrangementer. Generalforsamlingen og Sommerfesten, hvor vi mødes og der uddeles legater. Her mødes man for det første med kolleger, man måske ikke har set i lang tid, og vi gør os umage med talerne. Der opstår også møder på tværs af generationerne på andre måder end i arbejdsmæssig sammenhæng eller på tilfældige gadehjørner.”

Den brogede flok af hæderslegater, rejselegater, nødhjælpslegater og såkaldte almindelige legater bærer stifternes navne. Johanne Luise Heiberg, Bodil Ipsen, Marguerite Viby, Karen Berg og Ingeborg Brams er blot en del af de store navne. Og det er Poul Reumert, Holger Gabrielsen, Clara Pontoppidan, Liva Weel, Sam Besekow og Pauli Ryberg også.

“Vi er en stand, som har kæmpet med fordomme og fattigdom som ‘en stor familie’. Det bliver bekræftet, og jeg tror, det er meget nødvendigt. Desværre, kan man måske sige, er vi stadig nødvendig som forening. Man kunne have håbet på, at forholdene havde været sådan for skuespillere, at vi fik rigeligt i pension.

Men sådan er det bare ikke. Vi er vores eget instrument. I det øjeblik jeg falder på gaden og brækker et ben, er et eventuelt engagement slut, og husholdningskassen kan hurtigt blive tom.”

Som hånd i handske

Dansk Skuespillerforbund og Skuespillerforeningen af 1879 har tendens til at blive forvekslet i offentligheden, men det har altid været to helt forskellige størrelser, men der er et spændende overlap i historien. DSF’s første formand Karl Mantzius, der stiftede forbundet i 1904, var tidligere formand for Skuespillerforeningen af 1879. Han gik derfra i erkendelse af, at foreningen var en slags symptombehandling for at skabe noget mere radikalt.

Derfor passer skuespillerforeningen og skuespillerforbundet som hånd i handske samtidig med, at de har vidt forskellige formål. Skuespillerforeningen af 1879 har siden 1979 fået en stor del af sit årsbudget fra Revyernes Revy, men da den ikke løb af stablen i 2020, gik DSF ind og støttede skuespillerforeningen økonomisk, så hullet i årsbudgettet ikke blev alt for stort.

I alt har man 750 medlemmer og 100 støttemedlemmer ved siden af. Ud over legaterne bruges pengene i foreningen på at vedligeholde 16 lejligheder i København og holde huslejen på et rimeligt niveau set i forhold til, at de er helt nyrenoverede. Man kan sikkert finde noget i København,

“Det er det smukke ved foreningen. Vi er skuespillere, der passer på skuespillere. Og hvis man er en af de heldige, der bliver hædret, kommer hæderen fra ens egen flok.”

der er bedre eller billigere, men ikke noget der både er billigere og bedre.

Det handler også om penge

Ventelisten til boligerne er der af en grund, men den følges ikke snorlige. I bestyrelsen vælger man, hvem der skal flytte ind med et øje på behovet for en bolig krydset med, hvordan sammensætningen af beboerne er på det givne tidspunkt.

“Det er ligesom at besætte en forestilling. Det hele skal passe sammen, men vi sigter fortrinsvis efter ældre – det er ikke for familier med børn. Omvendt så er det altså heller ikke et plejehjem, for der er ikke personale. Det er lidt af en balanceakt.” siger Joen Bille.

Gennem de senere år har der været en stigende interesse blandt yngre skuespillere for at blive medlem af Skuespillerforeningen af 1879.

“Gud ske lov er der flere unge, der er begyndt at komme til arrangementerne. Folk kommer nogle gange tilbage efter nogle års pause og har glemt, hvor hyggeligt og sjovt det faktisk er at være med.”

Gennem årene har man delt mere end 40 mio. kr. ud. Den årlige legatportion varierer alt efter, hvor godt det er gået med investeringerne. Nogle år har man delt op mod 2,5 mio. kr. ud fordelt på godt og vel 40 legater. Der kommer hele tiden nye donationer til, så formuen forhåbentlig holder sig på et niveau omkring 30 mio. kr. Der uddeles aldrig mindre end 10.000 kr. ad gangen.

Medlemsskaren tredoblet

I Joen Billes tid som formand er der gennemført mange ændringer. Foreningen er gået fra at være en eksklusiv klub, hvor man blev opfordret til at blive medlem. I dag er der ikke noget med, at man skal være ‘fin nok’. På den baggrund er medlemsskaren tredoblet.

Skuespillere er individualister, og derfor er der både masser af sjov, masser af diskussioner, og der kan også være konflikter mellem de forskellige temperamenter i boligblokken.

“For nogle år siden kunne stedet nok godt minde om en film med gamle skuespillere på plejehjem. Der er aldrig helt fred og fordragelighed.” siger Joen Bille og griner en smule, inden han fortsætter:

“Det er der heller ikke nu, men det er en stor glæde at arbejde i bestyrelsen, for godt nok knokler vi, men vi har det saftusemig også morsomt sammen.”

Bille fortsætter i bestyrelsen for at sikre kontinuiteten, selv om Steen Stig Lommer tager over, og den nye formand siger:

“Jeg synes, det er vigtigt, at unge skuespillere opdager, at de er en del af et fag, som har en historik, men som også peger fremad. Alle der er uddannet på en af de statsanerkendte skoler, og/eller har levet fem år som skuespiller, kan blive medlemmer.” ●

Foto: Skuespillerforeningen af 1879

KLASSIKEREN

BARSELSSTUEN

Vi skal helt tilbage til 1723 for at nå året, hvor Ludvig Holbergs 'Barselstuen' blev spillet første gang. Seneste gang vi så noget til den, var i 2016 i en moderniseret udgave kaldet 'Barselstuen 2.0'. På mellemlængde er stykket spillet utallige gange på danske teaterscener. I rollerne i sæsonen 1936/37 er følgende på rollelisten: Henrik Malberg, Rasmus Christiansen, Aage Winther Jørgensen, Karen Berg og Valdemar Møller. Stykkets eneste kvindelige skuespiller, Karen Berg, blev uddannet på Det Kongelige Teater i 1928 og var med i ensemblet til slutningen af 1970'erne, hvor hun blev landskendt efter rollen som Fru Fernando Møhge i tv-serien 'Matador'. Dette nummers midtersidefoto er det første i en serie af teaterstills fra Det Kongelige Teaters arkiv, der vil køre gennem hele året.

Fire elever fra scenekunsts skolen om fællesskab: Sammen om både angst og drømme

De fleste er enige om, at fællesskab er vigtigt. Men i skuespillerfaget står man også ofte alene, og det kan virke skræmmende. Sceneliv har talt med fire elever fra Den Danske Scenekunstskole om, hvad fællesskab betyder for dem – og hvordan fællesskabet i branchen kan blive stærkere.

Af Lotte Malene Ruby

Det er som at tale med én organisme med fire hoveder. Båndet mellem de fire elever fra anden årgang på scenekunsts skolen i Odense kan både ses og høres – også selv om interviewet foregår over Skype. De lytter intenst til hinanden og bygger videre på hinandens tankebaner.

Sceneliv har sat dem stævne for at høre, hvad de tænker om nutiden, fremtiden og det faglige fællesskab, som skal bære dem selv og branchen videre. For selv om skolelivet er beskyttet fra de økonomiske realiteter, som præger verden udenfor, er bekymringerne blandt eleverne ikke til at tage fejl af.

“Her på skolen er livet meget skemalagt, og det er faktisk godt, for det fjerner mit fokus fra fremtiden. For jeg er da super bekymret for, hvordan jeg vil klare mig, når jeg er færdig. Både økonomisk og i forhold til, hvordan jeg vil takle usikkerheden omkring arbejdslivet rent psykisk,” siger Nanna Simone Harvald.

De tre andre elever nikker, og Ludvig Brostrup supplerer:

“Jeg gør også meget for ikke at falde ind i bekymringen. Jeg prøver at lukke de følelser ned, fordi de ikke er særligt konstruktive. Men det er jo en realitet, at selv om vi er kommet igennem nåleøjet og ind på skolen, så er vi ikke sikret en skid,” siger han.

Usikkerhed og Hollywood-drømme

Der opstår et øjeblik tavshed, men så vender Malaika Berenth Mosendane snakken på hovedet:

“Mit mål var først og fremmest at komme ind på skolen. Det lykkedes, og det er super nice! Og ja, fremtiden er usikker, men jeg synes også, det er spændende at skulle ud

Ludvig Brostrup

Er søn af en skuespiller og tidligere “garderobebarn”, men er nu i fuld gang med at finde sine egne kunstneriske ben.

Malaika Berenth Mosendane

Drømte som lille om at blive frisør, men farmor syntes at skuespiller var en bedre idé – og ved nærmere eftertanke var Malaika enig.

Nanna Simone Harvald

Blev som lille grebet af teaterets magi, men måtte næsten opgive drømmen, før det hele alligevel begyndte at lykkes.

Nicolai Duckert Perrild

Følte som akademikerbarn, at kunstnerlivet virkede meget fjernet og var derfor nær endt som arkitekt.

at kæmpe for det hele. Jeg glæder mig til at finde min egen drivkraft – og jeg har nok også en slags Hollywood-drøm indeni mig,” indrømmer hun og griner.

Det letter stemningen i lokalet, for kærligheden til scenekunsten er udgangspunktet for dem alle. De drømmer på hver sin måde om at opnå det ypperste inden for faget, og troen på, at det kan lykkes skal helst fylde mere end angsten for at fejle.

Fællesskabet fylder rigtig meget

Arbejdslivet efter skolen ligger stadig et par år ude i fremtiden, og lige nu er der masser af glæde sig over, mener Ludvig Brostrup:

“Fællesskabet fylder rigtig meget her på skolen. Både blandt os syv elever på årgangen, men også på hele skolen, hvor der kun er 21 elever. Vi kender alle sammen hinanden, og det er super godt, hvis man har brug for tryghed. Vi er sammen fra vi står op, til vi går i seng. Vi vokser sammen og kan ikke skjule noget for hinanden,” siger han.

Nicolai Duckert Perrild mener også, at sammenholdet på scenekunsts skolen er helt exceptionelt.

“Jeg har før gået på arkitektskolen, hvor man var meget mere på egen hånd. Det var hårdt at være i. Men sammenholdet er måske også endnu vigtigere her, fordi faget er så personligt. Det er dit udseende, din krop og den person du er, som du har at tilbyde,” siger han.

Inden for og uden for fællesskaber

Alle fire elever har gode erfaringer med sig fra teatermiljøet, og det har i høj grad medvirket til, at de er søgt ind i faget.

“Allerede da jeg gik til drama som barn, oplevede jeg, at jeg havde lettere ved at få venner, når vi arbejdede med teater. Det skabte en nysgerrighed og en åbenhed, som jeg rigtig godt kunne lide,” siger Nanna Simone Harvald.

Men eleverne oplever også, hvordan det at komme ind på scenekunsts skolen er en adgangsbillet til fællesskabet i branchen, som både giver stolthed og præstationsangst.

“Det giver helt sikkert et skift i status at være blevet optaget på skolen. Hvis du tidligere arbejdede som statist, så var tonen mere sådan: “Hey, du der!” Nu er der meget mere interesse for, hvem du er,” siger Malaika Berenth Mosendane.

Nanna Simone Harvald tilføjer:

“Men ind imellem kommer jeg stadig til at tænke: Hører jeg virkelig til her nu?”

Ludvig Brostrup nikker.

“Jeg kan også mærke det som skuespillerbarn. Før var jeg meget mere “Michaels barn” blandt folk i branchen. Men nu er jeg ved at finde mit eget kunstneriske ståsted,” siger han.

Nanna Simone Harvald begynder at smile.

“Det er sjovt at tænke på, at en dag bliver vi, der er de unge nu, selv *branchen*. Så vil det vise sig, hvilket præg vores generation sætter på den,” siger hun.

Fællesskabet i fremtiden

Men hvad kan og vil de unge i branchen gøre for at styrke fællesskabet? Malaika Berenth Mosendane håber, at uddannelsen, som den er i dag, giver dem nogle bedre forudsætnin-

“Vi har i hvert fald forladt ideen om, at man skal brydes ned for at kunne blive bygget op. I dag lærer vi at løfte hinanden. At alle skal kunne føle sig sikre, og at der skal være plads til vores individuelle forskelligheder,” siger hun.

Nicolai Duckert Perrild vil også gerne kæmpe for bredere repræsentation både på scenen og i fortællingerne, og det bliver der nikked til i den lille kreds.

Skuespillerforbundet er eleverne først lige ved at lære at kende, men de har alle sammen meldt sig ind og er nysgerrige efter at finde ud af, hvad sådan et fællesskab, som tæller både unge og ældre kolleger af alle slags, kan bruges til.

“Jeg synes for eksempel, det er rigtig godt, at der er mulighed for at tage kurser. Det giver en følelse af ligeværd, når man mødes for at arbejde og lære sammen,” siger Nanna Simone Harvald.

For Nicolai Duckert Perrild føles en fagforening ikke super relevant lige nu og her, hvor livet på skolen fylder så meget.

“Men det var fedt, at Benjamin Boe (formanden red.) kom på besøg og snakkede med os. Det gav en bedre fornemmelse af det hele. Og det er trygt at vide, at der er et sted, man kan gå hen, hvis man får brug for det,” siger han.

Tre spørgsmål til den ældre generation

De fire skuespillerelever fra Scenekunstskolen i Odense, der fortæller om deres fremtidsdrømme på de forrige sider, har stillet tre spørgsmål videre til deres ældre kolleger. Her kommer svarene fra tre meget forskellige repræsentanter i branchen.

Skuespillerelevernes tre spørgsmål til den ældre generation

- 1

Hvad kan I lære af os?
- 2

Hvilke udfordringer har I mødt gennem jeres liv i branchen?
- 3

Hvor ser I scenekunsten lige nu? Hvor er den på vej hen?

Philippa Cold

Operasanger

Foto: Ditte Capion

- 1

Meget af det, de fire elever beskriver, genkender jeg, fra jeg selv var yngre. Også selv om jeg gik på konservatoriet, hvor der var mange studerende, og ikke var i den der lille, lukkede gruppe. Men jeg genkender følelsen af, at alt er åbent og usikkert, men at der også er mange muligheder. Den åbenhed kan man godt komme til at glemme. Senere kan der være mange ting, der lukker sig uden, at man opdager det. Så det er vigtigt at blive ved med at være åben.
- 2

For mig var udfordringerne meget et spørgsmål om selvtillid og selvværd. Blandt andet fordi kulturen på konservatoriet betød, at det hele handlede meget om, hvad jeg *ikke* kunne. Det var måske ikke en bevidst strategi, men der fornemmer jeg, at kulturen på skolerne har forandret sig. Man skal ikke længere brydes ned, før man kan bygges op. Det handler om at løfte hinanden, og det er meget positivt. Fællesskab og samarbejde er også noget af det, som jeg sætter mest pris på nu, hvor jeg er mere erfaren. Så det håber jeg, at de unge holder fast i.
- 3

I dag er der mange flere, der skriver noget selv eller starter et lille produktionsselskab. Der er meget mere iværksætterier. Da jeg var ung operasanger handlede det om at komme ind på et stort teater og være med i en fin opera. Det er også fantastisk, men ikke noget alle kan lykkes med fra start. Derfor er det godt, at der er kommet mere respekt om iværksætteriet, hvor man tidligere nemt blev anset som en “der ikke blev til noget”. Men jeg tror, at man kan få meget ud af at arbejde med projektudvikling – og at det kan medvirke til at give os alle en skarpere scenekunst.

Jette Sophie Sievertsen

Skuespiller

Foto: Pia Tromborg

- 1

Jeg lagde mærke til det sammenhold, som de unge udstråler. Den respekt, de viser hinanden – og at de lader til at være drevet af noget større end dem selv. På den måde virker de meget modne. Det er smukt og rørende. Men hvad kan vi ældre lære af dem? Jeg tror, vi kan lære meget af hinanden på tværs. Jeg dubber og instruerer for eksempel tegnefilm og lærte selv min bonussøn op, så det i dag også er ham, der instruerer – og alderen er ophævet.
- 2

Der bliver uddannet mange skuespillere i dag, men ensembleerne på de større teatre er blevet mindre. Så det kan være svært for de nye skuespillere at få hul på karrieren i et trykt miljø. Bare at komme i gang kan være et stort arbejde. Derfor er det vigtigt at lære at adskille sig selv som menneske fra skuespilleren, så ens identitet ikke lider et knæk, og man tror, at man er dårlig, fordi telefonen ikke ringer. Mit råd er at dygtiggøre sig inden for det kunstneriske felt på en bred palette og tage de kurser, der findes. Film- og skrivekurser, oplæsning, dubbing. Eller man kan undervise, hvis man er god til det. Og så netværke. Der er talentet og så en masse hårdt arbejde.
- 3

Verden vil altid afspejle sig i kunsten. Det kan godt være, at corona-pandemien har sat den på prøve, fordi andre stod først i køen. Kunsten er dog hele vores fundament og den gode historie vores kulturelle arv. Det politiske teater vil være et hit, tror jeg, og det kan både være de mindre scener og de store revyer, som tager den skarpe pen frem. Eller måske bliver det “De brølende 20’ere”, hvor vi bare vil have en fest, når vi må igen. Men klassikerne er jo lige præcis den gode historie, som vi kan opleve fortolket på ny for hver generation, der springer op på scenen. Og så må vi ikke glemme, at verden er blevet mindre og filmselskaberne flere. Så verden ligger mere åben for de unge nu end før.

Nicolaj Kopernikus

Skuespiller

Foto: Emil Freddie Monty

- 1

Det, synes jeg, er rigtig svært at sige. Men det er i hvert fald sådan, at verden udvikler sig stadig hurtigere, og alting i dag foregår spredt ud på mange flere forskellige platforme end før. Der har den helt unge generation måske den fordel, at de aldrig har oplevet, at det var anderledes. Men jeg ved ikke, om det er noget, som vi andre kan lære af. De unge i dag virker jo lige så bange, som vi andre var, da vi var unge. Så måske er den hurtige udvikling bare noget, vi alle må acceptere – og så ellers hænge på.
- 2

Jeg synes, at udfordringen er at holde sig vågen. Så hold øje med, hvad der rører sig, og hold dig ikke tilbage for at byde dig til. Det er noget, jeg selv har lært hen ad vejen. Jeg tror, en hvilken som helst teaterchef vil blive glad for, hvis man kigger forbi og siger: “Jeg hører, I skal opsætte ‘King Lear’”. Det er et stykke, jeg elsker. Så hvis der er en rolle til mig, ved du, at jeg er interesseret.” Du skal kende dit værd og ikke holde dig tilbage. Jeg elsker at holde gryden i kog. Tingene falder ikke altid ned for fødderne af dig. Du skal gøre en indsats.
- 3

Lige nu er alt gået i stå, men hvad der sker, når alt åbner op igen, er svært at sige. Nogle steder er der svigtende publikumstal, andre steder er der masser af solgte billetter. Men der er ingen tvivl om, at det store udbud af tv-serier, YouTube-indhold og film lægger pres på den traditionelle scenekunst. Til gengæld udvikler scenekunsten sig også altid og finder sin plads i samfundet. Der har vi selv et ansvar for at lave teater til tiden og tilpasse både prisen, indholdet og praktikken til det

DA TEATRET VAR “SJÆLENS BESKYTTELSESRUM”

Ikke siden den tyske besættelse af Danmark har landets teatre oplevet lignende restriktioner og begrænsninger som under COVID-19. Men hvordan var det for teatrene under besættelsen? Hvordan navigerede de, mens besættelsesmagten befandt sig i landet?

Af Michael Müller

Man kan roligt sige, at de danske teatre har levet en uvant og uvis tilværelse det seneste års tid. Da statsminister Mette Frederiksen 11. marts 2020 lukkede Danmark på grund af COVID-19, blev teatrenes liv og dagligdag med ét slag forandret. Store forandringer, der vendte op og ned på såvel teatrenes som skuespillernes liv. Ind kom restriktioner og begrænsninger og i et omfang, som teatrene ikke havde oplevet tilsvarende siden den tyske besættelse af Danmark 1940-1945. For selv om baggrunden var en helt anden og restriktionerne anderledes, er besættelsen den periode, der mest af alt kan minde om de forhold, teatrene eksisterer under i disse coronatider.

Med den tyske besættelse fulgte først og fremmest en usikker tid for teatrene. Tyskerne rullede ind over den danske grænse, og teatrene stod pludselig i en ny situation.

“I ugen lige efter besættelsen meldte flere teatre ud, at de midlertidig ville lukke, fordi mørklægningen i et vist omfang affolkede teatrene. Folk var bekymrede for at gå i teatret,” siger Stig Jarl, teaterhistoriker og lektor emeritus ved Københavns Universitet.

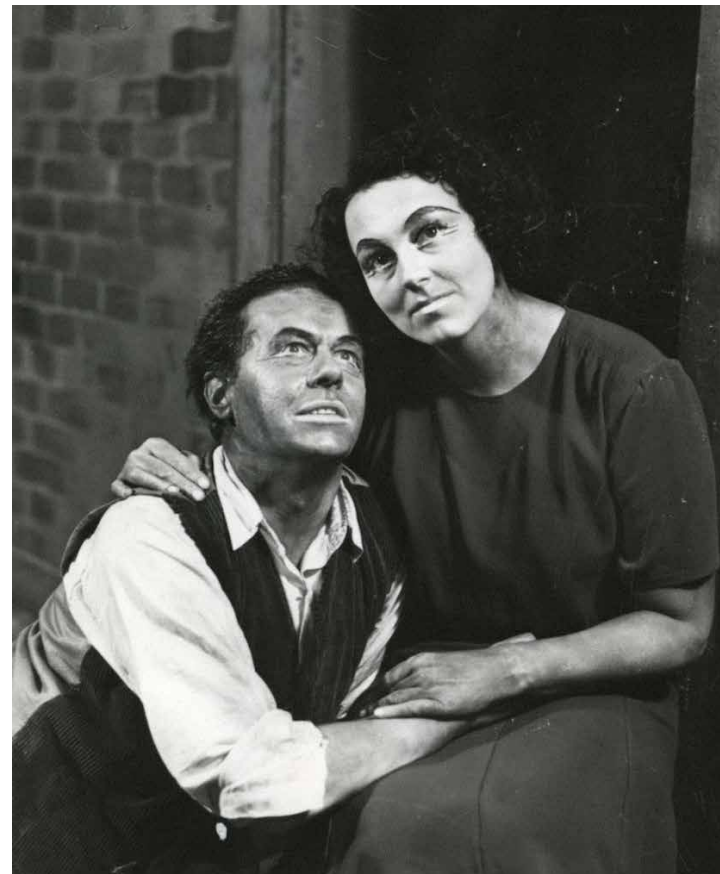
Denne reaktion viste sig dog at være midlertidig. Selv om besættelsen indskærpede teatrenes frihed og gjorde tilværelsen besværlig med spærretid og tyske krav om, hvilke forestillinger der måtte sættes op, medvirkede besættelsen til en opblomstring for ikke mindst de lettere, underholdende forestillinger, fortæller Stig Jarl.

Underholdning og komedier

“Tiderne var usikre, og man kunne ikke operere med en lang tidshorisont, men da publikum først havde vænnet sig til de nye forhold, var de sultne på at blive underholdt. De var især sultne efter den lettere underholdning. Dansk teater var ikke en finurlig undergrundsvirksomhed, der kom med hentydninger til besættelsesmagten, men i høj grad et underholdningsteater med folkekomedier, lystspil og musikteater. Folk ville faktisk rigtig gerne ud. Og nogle teatre gik rigtig godt, for eksempel Riddersalen, der havde forestillinger, som gik flere hundrede gange.”

Det var netop på Riddersalen, at Kjeld Abells velkendte ‘Dyveke-revy’ i 1940 måtte under teatercensor J.C. Normanns behandling. Landet var blevet besat, og derfor lod Normann ikke ‘Dyveke’ slippe igennem uden en række rettelser, ganske enkelt for ikke at provokere den ankomne tyske værnemagt.

Mest kendt er historien om visen ‘Man binder os på mund og hånd’, skrevet af Poul Henningsen og sunget af Liva Weel. Oprindeligt hed visen ‘Det gælder kærlighed og krig’, men den gik ikke.

‘Porgy and Bess’, 1943. Foto: Kgl. Teater

Foto: Kgl. Teater

I stedet skrev PH om en “indre fæstning her, som styrkes i sit eget værd.” De antinazistiske toner, sampakket med kritik af ægteskabet som institution, skulle høres som et åndeligt værn, et kulturforsvar og en frihedssang.

‘Dyveke’, der endte som en bragende succes, blev opført 395 gange i 26 byer. Når Liva Weel kom til ‘Man binder os på mund og hånd’, rejste folk sig spontant op i salen og i dyb stilhed, uden at tyskerne forstod, hvorfor folk var så grebet.

“Historien om ‘Man binder os på mund og hånd’ er en vidunderlig historie, men den er en undtagelse. Der var en generel teatercensur, som gik langt tilbage. Med jævne mellemrum bandede og svovlede teatrene over censuren, men da man fra midten af 1930’erne og op gennem besættelsen havde en fornuftig censor, J.C. Normann, kunne meget lade sig gøre. Normann var altså inde over ‘Dyveke-revyen’, og som Poul Henningsen senere fortalte, var der et balanceret forhold til Normann. Man kunne diskutere med ham, næsten forhandle sig frem til den rigtige tekst. Derfor var han respekteret i teaterbranchen,” siger Stig Jarl.

Ville bombe nationalscenen

Teatrene måtte med andre ord kringe sig igennem på bedste vis. Ofte lykkedes det at komme uden om yderligere tyske restriktioner. Men indimellem gik det galt. Et eksempel er operaen ‘Porgy and Bess’, der i 1943 blev opført på Det Kongelige Teater med operasangerne Einar Nørby og Else Brems i hovedrollerne. Operaen var kontroversiel. Den handlede om sorte amerikane-liv i sydstatene og var skrevet af den jødiske komponist, George Gershwin. Premierer 27. marts var en succes, men efter 22 udsolgte opførelser skred besættelsesmagten til handling og krævede forestillingen taget af plakaten. Ellers ville man bombe nationalscenen.

“Det interessante ved den var, at musikken var inspireret af jazz, og var der noget, som nazisterne ikke kunne tolerere, var det denne amerikanske jazzkultur, som de opfattede som meget dekadent. ‘Porgy and Bess’ strittede altså imod hele nazismens ideologi. Men det er jo interessant, at Det Kongelige Teater valgte at sætte den op. Det må have krævet et vist mod, ikke mindst i 1943 forud for opgøret med besættelsesmagten,” siger Stig Jarl.

Kulturel udveksling

Generelt klarede de danske teatre sig langt bedre igennem Anden Verdenskrig sammenlignet med andre tyskbesatte lande. Nok kunne man ikke spille ‘Indenfor murene’ af jøden Henri Nathansen, men der var plads til dramaer, lystspil og musicals fra England og Amerika. Særlig to amerikanske forestillinger blev langvarige succeser, nemlig Thornton Wilders ‘Vor by’ og William Saroyans ‘Livet er jo dejligt’. Den sidste gik 592 gange på Riddersalen på Frederiksberg. Som kritikeren Frederik Schyberg formulerede det, var teatret “sjælens beskyttelsesrum.”

Der var tale om en såkaldt “fredsbesættelse,” hvilket betød, at de tyske soldater var interesserede i at opretholde ro og orden i Danmark, ikke provokere den danske befolkning unødigt. Derfor gjorde man fra tysk side også en del ud af kulturel udveksling, hvor tyske teaterscener kom til København og gæstespillede, hvad dog sjældent blev en succes. I forbindelse med indvielsen af Det Tyske Videnskabelige Institut i København i 1941 gæstespillede det berlinske Schiller-Theater med stykket ‘Kabale und Liebe’ på Det Kongelige Teater. Den stort anlagte festforestilling med blandt andre den korpulente tyske skuespiller, Heinrich George, på rollelisten, blev dog ikke den store publikumssucces.

Ligesom alle kriser endte besættelsen, og de danske teatre fik deres fulde frihed igen. Netop det vi ser frem til i disse coronatider. ●

BOLLYWOOD OG HOLLYWOOD

Hvordan er det at spille med i en gigantisk Hollywood-blockbuster til 1,5 milliarder kroner? Hvad kræver det at brænde igenem som skuespiller i en Bollywood-film? Og hvad pokker er Nollywood egentlig? Vi dykker ned i historien bag verdens tre største filmindustrier og taler med to danske skuespillere, der har prøvet kræfter med hver deres glamourøse filmby.

Af Andreas Ebbesen Jensen

Fotos: Sajan Yokarajah

“Denne søvnige by omgivet af appelsinlunde i Los Angeles’ nordlige udkant vil sikkert snart blive en del mere livlig, hvis man skal dømme efter den interesse, filmfolk udviser for den.”

Sådan skrev en californisk avis i 1909. Den omtalte søvnige Los Angeles-forstad hed Hollywood og var på det tidspunkt et lille religiøst landbrugssamfund, men det skulle snart ændre sig. Det sydlige Californien var nemlig ideelt for aspirerende filmproducenter og filminstruktører. Jorden var billig, og vejret var næsten altid godt, så man kunne filme udendørs det meste af året. 27. oktober 1911 blev Hollywoods første filmselskab, Nestor Film Company, grundlagt på Sunset Boulevard. Fire år senere havde flere af de største amerikanske filmselskaber fulgt trop og genetableret sig i Hollywood fra New York City.

De efterfølgende årtier udviklede den amerikanske filmindustri sig til verdens største, og siden har Hollywood været synonym med glitter, glamour og storslået underholdning.

Selvom færre amerikanere betaler for at blive transporteret væk til filmens magiske verden i biografmørket i dag, er Hollywood stadig verdens største filmindustri målt på indtægter. Årsagen skal findes i det voksende globale marked, som den amerikanske filmindustri har erobret de seneste årtier med en hær af Marvel-superheltefilm, genindspilninger og fortsættelser.

Dansker gav Vin Diesel kamp til strengen

Blandt de fortsættelser, som forventes at indbringe enorme summer i 2021, er det niende kapitel i actionfilmserien ‘Fast & Furious’, ‘F9’. Filmen har angiveligt et prisskilt på svimlende 1,5 milliarder kroner, og selvom en del af budgettet er gået til Hollywood-stjernerne Vin Diesel og Charlize Theron, er der også blevet råd til at hyre nye ansigter.

En af dem er den danske skuespiller Thue Ersted Rasmussen. Han spiller en karakter ved navn Otto. Mere må han ikke afsløre om sin rolle i ‘F9’. Heldigvis må han godt løfte sløret for, hvordan det var pludselig at befinde sig på optagelserne til en af årets dyreste og mest hypede Hollywood-film.

“Det var meget overvældende at træde ind på filmsettet for første gang. Der var over 2000 ansatte på produktionen i alt, og alene i sminken arbejdede der 35 mennesker. Det er flere end det samlede antal

“Jeg havde forberedt mig i 14 dage op til scenen, hvor jeg pumpede mig selv op og sagde: ‘Kom så for satan. Det er nu du har chancen for at vise, hvad du kan. Nu skal du give den en ordentlig en over nakken.’”

mennesker, der typisk er ansat på en dansk produktion,” fortæller Thue Ersted Rasmussen.

Størstedelen af ‘F9’ blev optaget på Leavesden Film Studios nord for London, hvor blandt andet Harry Potter-filmene er indspillet. I begyndelsen havde den danske skuespiller, som herhjemme blandt andet er kendt for sine roller i tv-serien ‘Sygeplejeskolen’ og filmene ‘Så længe jeg lever’ og ‘Skytten’, svært ved at finde sig til rette i det enorme produktionsapparat. “Jeg var nervøs og havde svært ved at finde frem til den styrke, der skal til for at arbejde optimalt. Med så mange mennesker omkring én risikerer man hurtigt at drukne i mængden,” fortæller han.

Da Thue Ersted Rasmussen skulle spille en central scene over for de to stjerner Vin Diesel og John Cena, vidste han, at han blev nødt til at gøre sig bemærket og slå sin karakter fast.

“Jeg havde forberedt mig i 14 dage op til scenen, hvor jeg pumpede mig selv op og sagde: ‘Kom så for satan. Det er nu du har chancen for at vise, hvad du kan. Nu skal du give den en ordentlig en over nakken,’” husker han.

Og missionen lykkedes. Vin Diesel reagerede positivt på den danske skue-

spillers præstation, og endnu vigtigere tog Thue Ersted Rasmussen ejerskab over sin karakter.

“Efter den dag følte jeg, at jeg havde ‘earned my wings’, som man siger det i USA. Jeg havde vist mit værd og defineret, hvordan jeg ville spille rollen,” siger han og slår fast, at tilgangen til skuespillet er det samme hvad enten han står over for Anna Stokholm i ‘Sygeplejeskolen’ eller Charlize Theron i ‘F9’:

“Min opgave er altid den samme: Jeg skal være en god samspiller og forsøge at skabe et rum, hvor jeg ikke blot gør mig selv, men også mine medskuespillere bedre. Det er nemt at lade sig forføre af privatkokken, privatchaufføren og al stjerneglitteret i Hollywood. Men hvis du ikke bevarer din energi og dit fokus på, hvad der er væsentligst i arbejdet som skuespiller, så fejler du.”

Bollywood giver Hollywood baghjul

I Bollywood, der er Indiens pendant til Hollywood, skal man spejde langt efter danske stjerner. Men glitter, glamour og ekstravagance forekommer i lige så rigt mål her. Den indiske filmindustri er verdens største målt på udbuddet af film, som ligger på mellem 1500-2000 antal om

året. Og historien strækker sig næsten lige så langt tilbage som Hollywoods.

Den første indiske film fik premiere i 1913, men det var først i 1931, at den moderne Bollywood-film blev født. Det skete med dramaet ‘Alam Ara’, der indeholdt syv sange.

Derfra udviklede indisk mainstream-film sig til et stort musikalsk genre-mix. De mest populære, de såkaldte “All India Film”, var indspillet på det officielle sprog i landet, hindi, og overvejende optaget i Bombay (Mumbai i dag) – deraf kæle-navnet Bollywood.

Bollywood bliver betragtet som den nationale filmindustri i Indien, men hver delstat har sin egen filmindustri. To af de største går under navnene Tamil og Telugu, og begge producerer i dag flere film end det gamle hovedsæde i Mumbai. Derfor giver det også mere mening at definere Bollywood som en særlig stil, der er særegen for indisk mainstreamfilm.

Det fortæller Katrine Brøndsted, der er cand.mag. i engelsk og dansk og som har skrevet bøgerne ‘Bollywoodfilm – en introduktion’ og ‘Narrating India’.

“Mainstreamfilm i Indien har deres helt eget Bollywood-filter. Det er en særlig æstetik og måde at fortælle historier på, som også kaldes for Masala. Masala er en blanding af krydderier og henviser til de mange genrer såsom romantik, komedie, action og melodrama, som udgør hovedretten i en Bollywood mainstreamfilm,” forklarer hun.

Og inderne æder filmene råt. Omkring 3,3 milliarder biografbilletter bliver solgt hvert år i Indien, hvilket er mere end noget andet sted i verden. Langt størstedelen af filmene er produceret i hjemlandet. Hollywood-film udgør for eksempel under fem procent af markedet.

“For mange indere står valget bogstaveligt talt mellem et måltid mad eller en biografbillet. Derfor vil man også have fuld smæk for skillingen, når man går i biografen. Det er ikke nok med en film på halvdelen time. Filmen skal vare tre timer og være fyldt med musicalnumre og dans og smukke skuespillere, så man kan drømme sig væk fra hverdagen. Det hele skal være ‘larger than life’,” fortæller Katrine Brøndsted.

Amatør fik hovedrolle i indisk melodrama

Herhjemme lader det store Bollywood-gennembrud stadig vente på sig. Men der findes personer, som knuselsker dette særlige indiske filmkrydderi. En af dem er 27-årige Sajan Yokarajah, der er opvokset i Danmark, men oprindeligt er fra Sri Lanka, der ligger syd for Indien. Han er op-

flasket med Bollywood-film – dog primært dem produceret i den tamilsk-talende del af Indien – og som barn drømte han om selv at få en rolle i de farverige film. I 2016 fik Sajan Yokarajah muligheden for at udleve sin drengedrøm.

“Min far havde gode kontakter i den tamilske filmindustri og kendte blandt andet en instruktør, som ønskede at hyre mig til hovedrollen i sin næste film ‘Yaagan’.

Han havde set nogle videoer af mig, hvor jeg dansede og spillede teater ved nogle tamilske arrangementer i Danmark,” fortæller Sajan, der til daglig studerer arkitektur og design ved Aalborg Universitet.

Under sin årlige sommerferie til Indien i 2016 tog Sajan Yokarajah til audition på rollen – og fik den. Kort efter startede optagelserne til ‘Yaagan’ i en lille landsby i den indiske delstat Tamil Nadu, hvor handlingen udspiller sig. Ud over at have medvirket i et par kortfilm i hjemlandet Danmark, havde Sajan ingen erfaring med at stå foran et kamera.

“Pludselig befandt jeg mig på den anden side af kloden og var hovedpersonen i det her enorme set-up med mere end hundrede ansatte. I begyndelsen gjorde det mig enormt nervøs, at så mange mennesker iagttog mig, mens jeg spillede,” fortæller Sajan.

Som det er kutyme med indiske film, gaber ‘Yaagan’ over et væld af genrer og stilarter, og Sajan skulle spille alt fra første-steelser til actionhelt. Samtidig skulle han mime og danse til en række sange skrevet specifikt til filmen og lave sine egne stunts til filmens kampscener.

“Når man laver film i Indien, skal man være villig til at kaste sig ud i den ene vilde situation efter den anden,” fortæller Sajan, der blandt andet fremhæver en slåskamp i en mudderpøl fyldt med krabber, som en

“Pludselig befandt jeg mig på den anden side af kloden og var hovedpersonen i det her enorme set-up med mere end hundrede ansatte. I begyndelsen gjorde det mig enormt nervøs, at så mange mennesker iagttog mig, mens jeg spillede.”

særlig mindeværdig – og bizar – oplevelse. ‘Yaagan’ fik premiere i 2018, og Sajan Yokarajah har afholdt visninger af filmen i Danmark. Han håber ikke, at hans første eventyr i den indiske filmindustri også bliver hans sidste.

“Jeg har fået tilbudt flere roller efter ‘Yaagan’, men lige nu prioriterer jeg mit studie. Jeg kunne dog helt sikkert godt se mig selv vende tilbage til Indien om nogle år og kaste mig over nye filmprojekter. Jeg har fået en kærlighed til skuespillet, som jeg meget gerne vil udforske i fremtiden,” siger han.

B-film blev Box Office-succeser

Sajan Yokarajah var amatør, da han blev stjerne i sin første spillefilm. I dyrere Bollywood-produktioner hyrer man sjældent uprøvede skuespillere til bærende hovedroller, og i Hollywood sker det nærmest aldrig. Det er ikke tilfældet med den tredje store filmindustri i verden, der opstod i Nigeria i 1990’erne og fik øgenavnet ‘Nollywood’.

Her sætter amatørerne dagsordenen. I 1980’erne befandt Nigeria sig i en stor økonomisk krise, der tvang biograferne til at lukke på stribe. Selv i dag eksisterer der kun omkring 100 biografer i landet med 190 millioner indbyggere. Men i 1992 lavede en instruktør ved navn Chris Rapu filmen ‘Living in Bomdage’ direkte på et VHS-videokamera. Filmen blev distribueret på det nye VHS-format hos forhandlere i hele Nigeria og blev en gigantisk succes. Med ét var en ny og nærmest guerilla-agtig filmindustri født i Nigeria. Efter vestlig standarder var filmenes kvalitet elendige. Lyden overstyrede, billederne var uskarpe og hoppende og skuespillet var tåkrummende dårligt. Manuskripterne blev ofte til direkte på settet, og de fleste film tog omkring en uge at få i kassen. For det meste kostede de mellem 15-40.000 dollars at lave. Men Nollywood talte til nigerianerne og afrikanerne generelt på en ny måde, som gjorde filmene enormt populære.

“Nollywoods store styrke er den nære forbindelse til den afrikanske befolknings fantasi, ambitioner, drømme og frygt. Pludselig kunne de se genkendelige miljøer, problemstillinger og religiøse trossystemer afspejlet i deres film. Mange af historierne handler for eksempel om personer, der er blevet rige på uærlig vis gennem trolddomskraft og magi,” siger Eva Jørholt. Hun er lektor i Filmvidenskab ved Københavns Universitet, hvor hun blandt andet forsker i afrikansk film.

I dag er Nollywood blevet en gigantisk filmindustri, og filmene er populære i hele Afrika. Det anslås, at der produceres mellem 1000-1500 film om året i Nigeria, hvilket kun overgås af Indien. Tilsammen

indbringer filmene et sted mellem 3,6 og 6 milliarder kroner om året baseret på dvd-salg over hele Afrika. Nollywood beskæftiger op mod én million mennesker i Nigeria, hvilket kun overgås af landbrugssektoren, og filmindustrien udgør fem procent af Nigerias samlede BNP.

Som tilfældet også er det med Bollywood, er Netflix også begyndt at få øjnene op for Nollywood. Flere af de klassiske film fra 1990’erne kan ses på streaming-tjenesten, og i 2018 fik ‘Lionheart’ premiere på tjenesten som den første Netflix-originalfilm fra Nigeria. Og den udvikling kan både være godt og skidt for filmindustrien i Nigeria, vurderer Eva Jørholt.

“På den ene side giver Netflix Nollywood en økonomisk saltvandsindsprøjtning og et potentielt større publikum. På den anden side kan streamingtjenesten også ende med at dræbe den solide forankring, som filmene har haft i afrikansk kultur, i jagten på international mainstream succes,” siger hun. ●

SOMMERHUS I 2021

Så er det ved at være tid, hvis du vil sikre dig et ophold i et af vores dejlige sommerhuse.

Huset i Kikhavn råder vi over fra 1. maj til 1. november. Huset ligger med kun to minutter til stranden, og her er plads til seks personer.

Ravelinen på Christiansø kan lejes i ugerne 27-32. Her er der syv sengepladser.

Da vi nok må se i øjnene, at vi skal holde ferie herhjemme i år, kommer der helt sikkert rigtig mange ansøgninger. Derfor er det en god ide, at du søger så mange forskellige uger som muligt. Så bliver dine chancer større.

Læs mere om husene på hjemmesiden under Medlemstilbud/Sommerhuse, hvor du også finder ansøgningsskema.

Ansøgningsfrist er 1. marts.

Værsgo. Vi giver tæt på

70 mio. kr.

tilbage i renter til kunder, der er medejere af Lån & Spar

Tæt på 70 mio. kroner! Det får vores kunder tilbage i januar. Fordi de er medlem af en faglig organisation, der ejer os.

Som medlem af Dansk Skuespillerforbund kan du få personlige fordele og ekstra gode vilkår hos os. For eksempel 3% i rente på lønkontoen. Vi synes nemlig også, der skal være kontante fordele ved fællesskaber.

Bliv kunde i Lån & Spar Bank
Ring 3378 1994, book på lsb.dk/dsf eller skriv til dsf@lsb.dk

Sådan får du 3% i rente på din lønkonto

- Du er medlem af Dansk Skuespillerforbund og har afsluttet din uddannelse.
- Du samler hele din privatøkonomi hos Lån & Spar (LSBprivat®Løn er en del af en samlet pakke af produkter og services, som din økonomi kredittvurderes ud fra).
- De 3% i rente er på de første 50.000 kr. på lønkontoen. Der er 0% på resten.
- Se alle vilkår på lsb.dk/medlemsvilkaar. Rentesatserne er variable og gælder pr. 9. maj 2019.
- Du behøver ikke flytte dine realkreditlån. Men evt. ændringer og nye realkreditlån, skal gå gennem Lån & Spar og Totalkredit.

Læs mere på www.lsb.dk/dsf

Bare fordi du er medlem af

Dansk Skuespillerforbund

Lån & Spar

Lyset, Havet, Sandet og ... *Betty Nansens Huse i Skagen*

Betty Nansens Huse har en unik og smuk beliggenhed, tæt ved stranden mellem Skagen og Grenen.

Betty Nansens Hus og Anneks udlejes af ejeren Ida Løfbergs Fond til sceniske kunstnere. Er du scenisk kunstner/ skuespiller har du mulighed for at søge ophold i Betty Nansens Hus og/ eller Anneks i 2021.

Ansøgningsfrist for perioden *april til september* er **senest den 15. marts**. Bestyrelsen for Ida Løfbergs Fond vil herefter tage stilling til fordeling af husene, og svar vil blive meddelt inden 1. april.

Ved ansøgning fra *oktober til marts* kontaktes Karsten Aakerlund direkte.

Priser fra april til september:
Store Hus: kr. 6.300 pr. uge
Anneks: kr. 3.100 pr. uge

Lejebeløbene er inkl. slutrengøring samt forbrug af el.
Udlejning fortrinsvis 2 uger.

Priser fra oktober til marts:
Store Hus: kr. 5.450 pr. uge
Anneks: kr. 2.740 pr. uge

Lejebeløbene er inkl. slutrengøring samt forbrug af el.

Ansøgning sendes til:
Betty Nansens Huse i Skagen
Karsten Aakerlund
Kirstineparken 29, 2970 Hørsholm
E-mail: aakerlund@privat.dk
Kontakt:
Karsten Aakerlund. Mobil 2337 8472.

FREMTIDENS SCENEKUNST

DRØMMER DU OM NYE MULIGHEDER?

Og tror du på, at scenekunst kan skabe dialog om de udfordringer, vi står over for lokalt og globalt? Søg ind på den internationale **KANDIDATUDDANNELSE I SCENEKUNST**, hvis du vil undersøge, udvide og udfordre scenekunstens rolle og din egen kunstneriske praksis.

KANDIDATUDDANNELSEN I SCENEKUNST TILBYDER

- Rum og tid til at dyrke dit kunstneriske projekt
- Mulighed for at udbygge dine kernekompetencer
- Et tværfagligt internationalt studiemiljø
- En professionel mentor
- 7 nye specialiseringer - inkl. ACTING

DEN DANSKE
SCENEKUNST
SKOLE

THE DANISH
NATIONAL SCHOOL
OF PERFORMING
ARTS

Ansøgningsfrist
15. marts 2021

RITA ANGELA

16.07.1933 — 17.11.2020

Annie Birgit Garde, Judy Gringer, Axel Strøbye og Rita Angela i teaterforestillingen 'Piger i sky'.

Af Louise Kidde Sauntved

Rita Angela besluttede sig for at blive skuespiller, da hun som fire-årig optrådte med ‘For alle de små blomster, der dog er til i år’ i børnehaven. Og eftersom hun var en pige, og senere kvinde, der vidste hvad hun ville og gik målrettet efter det, flyttede hun som bare 16-årig alene til København – lidt af et særsyn i 1950 – for at læse hos Olaf Ussing. Allerede året efter blev hun optaget på Aarhus Teaters elevskole, hvor hun debuterede som Gerda i ‘Snedronningen’ i 1952. Efter endt elevtid blev hun engageret på Odense Teater, hvor hendes første rolle var som Regine i Ibsens ‘Gengangere’. De følgende år fik hun lov at prøve kræfter med et bredt repertoire på teateret, fra klassikerne til tidens moderne dramatik. Med sin kompromisløse indgang til skuespilkunsten gik hun i kødet på alvoren, og med sit livsglade glimt i øjet gav hun glød til det lettere. Hun mestrede det hele. Det var også på Odense Teater hun mødte skuespillerkollegaen Søren Elung Jensen, som hun blev gift med 14. maj 1955. Sammen fik de to børn, Martin og Mille, og de nåede også at spille sammen i en række forestillinger, blandt andre John Osbornes ‘Ung vrede’, inden de i 1961 valgte at flytte til København.

Kompromisløs

Op gennem tresserne og halvfjerdserne var der godt gang i Rita Angelas karriere. Både på de københavnske teaterscener, men også

Rita Angela havde en længere og mere alsidig karriere end de fleste. Hun kom ind på Aarhus Teaters elevskole som bare 17-årig og nåede sidste efterår at spille sin sidste rolle i serien ‘Sommerdahl’, få uger før hun gik bort i en alder af 87 år.

på tv-teatret, film og i Leif Panduros tv-serie ‘Ka de li’ østers’. Rita Angela elskede sin metier. Hun elskede alt, hvad kunsten og kulturen havde at byde på. Men først og fremmest elskede hun at lege og improvisere, når muligheden bød sig. Hun havde en livlig fantasi, som hun elskede at følge. Og så gjorde det mindre, om det var i et lystspil eller i et eksistentielt drama. Bare det var af god kvalitet. Rita Angela var ikke interesseret i mellemvaren. Den kompromisløshed sikrede et højt kunstnerisk niveau, men gav indimellem nogle knubs. Både professionelt men også i form af to skilsmisser, først fra Søren Elung Jensen i 1966 og siden Erik Juul-Christensen, som hun giftede sig med i 1970. Tredje gang er imidlertid lykkens gang. I starten af firserne begyndte det at tynde ud i rollerne, så da hun mødte og forelskede sig i den fynske gårdejer Villers Lohman Hansen, traf hun en stor beslutning og flyttede med ham til Fyn, hvor hun i en årrække arbejdede som pædagogmedhjælper, men ellers bare nød livet og sit ægteskab.

Plads til at være grim

Efter 15 år kaldte scenen hende imidlertid tilbage. Hendes svigerdatter, Vibeke Wrede, mente, at Rita Angela var perfekt som Madam Pernille i hendes opsætning af ‘Tartuffe’ på Odense Teater. Og Rita Angela elskede at være tilbage. Ikke mindst fordi hun ikke længere behøvede at være smuk og smilende, men kunne folde sig ud i tossede og skæve karakterroller. For lige så meget hun elskede at klæde sig fint på, lige så meget elskede hun at være grim og give slip på alle forventninger. Og de yngre instruktører tog imod den ældre dame med det unge sind med åbne arme. På scenen brillerede hun som forvirret bedstemor i ‘Festen’ på Østre Gasværk, og på film havde hun markante roller i blandt andre ‘Kunsten at græde i kor’. Også privat var Rita Angela aktiv til det sidste. Hun tog på kulturrejser til Verona og Tyskland, tilbragte tid med familie og venner og kørte bil, indtil en hofteoperation for to år siden gjorde det umuligt. I stedet kastede hun sin skabertrang over sin vildt blomstrende altan. I oktober indspillede hun sin sidste rolle i tv-serien ‘Sommerdahl’. Få uger senere var hun der ikke længere. En lungebetændelse havde sendt hende på hospitalet. “Ikke corona. Jeg er snart tilbage,” skrev hun til en veninde. Men lungerne ville det anderledes og 17. november sov Rita Angela stille ind. ●

Artiklen er blevet til på baggrund af samtaler med venner og kollegaer.

DSF STUDIO

ÅBEN STUDIO

Fri træning for 200 kr. pr. halvår.
Obs. tilmeld dig på forhånd via hjemmesiden.

FILMSKUESPIL MED LOTTE SVENDSEN

Tirsdays frem til juni

IMPROVISATION MED CHRISTIAN DAMSGAARD

Onsdays i marts

TRE-METODEN MED CECILIE GRY KNUTH-WINTERFELDT

Torsdays i marts

KURSUSPROGRAM OG ØVRIGE AKTIVITETER I FORÅRET

RYSLINGE: KURSUS I TEATERUNDERVISNING OG DRAMAPÆDAGOGIK

10.-11. apr. & 17-18. apr. // frist 7. mar. // 1.500 kr.

Et unikt kursus for professionelle og udøvende scenekunstnere, som ønsker at dygtiggøre sig som undervisere. Du får undervisning af Julie Carlsen (Den Danske Scenekunstskole), Mette Obling (Teater- og Performancestudier, KUA), Astrid Guldhammer (børnekultur-konsulent) og Jeppe Sand (Teaterhøjskolen). Kurset foregår over to weekender på Ryslinge Højskole.

FILMSKUESPIL- OG SELF-TAPEWORKSHOP MED THOMAS CHAANHING

København:

12.-16. apr. // frist 8. mar. // 450 kr.

Aalborg:

10-12. maj // frist 23. mar. // 350 kr.

En workshop, hvor deltagerne selv er på gulvet for at prøve kræfter med at optage et self-tape med fokus på kamerabevidsthed og filmskuespilteknik.

Thomas Chaanhing er uddannet skuespiller med erfaring fra både større og mindre roller i Skandinavien og i udlandet.

FÅ STYR PÅ SELVANGIVELSEN OG SKATTEFRADRAG MED BENT MALINOVSKY

19. apr. // frist 15. mar. // 100 kr.

Et håndgribeligt og forståeligt kursus i hvordan du som scenekunstner griber beskatning og selvangivelse an.

Revisor Bent Malinovsky driver sin egen revisionsvirksomhed med speciale inden for udøvendenes kunstneres økonomi.

DRAMATISK METODE-WORKSHOP MED MARIA KJÆRGAARD-SUNESEN

20.-23. april // frist 14. mar. // 450 kr.

Kurset giver indsigt i instruktørens værktøjskasse, der kan lette kommunikationen mellem skuespiller og instruktør og giver bud på en kreativ metodisk tilgang til tekstarbejdet.

Sceneinstruktør Maria Kjærsgaard-Sunesen har en bred erfaring med forestillinger på både små og store teatre i Danmark og Norge.

FILMMETODE-WORKSHOP MED CHRISTIAN TAFDRUP

3.-7. maj // frist 23. mar. // 500 kr.

På workshoppen vil der være fokus på filmskuespillet som en del af et større set-up. Deltagerne skal lave scener foran kameraet og få muligheder for at gå på opdagelse i filmmediets mange facetter med instruktør, manuskriptforfatter og skuespiller Christian Tafdrup.

OPERAREPERTOIRE-WORKSHOP WITH THOMAS BAGWELL

10.-12. May // deadline 23. Mar. // 400 kr.

In this course, master opera coach Thomas Bagwell will work privately and as a group on audition arias. With twenty plus years of experience in the Metropolitan Opera, the Washington National Opera, Santa Fe Opera and others as a coach, Thomas has a unique perspective on what works well.

AUDITION- OG SANGKURSUS MED JOHNNY JØRGENSEN

17.-21. maj // frist 12. apr. // 500 kr.

Dette kursus fokuserer på, hvordan man får det sanglige til at arbejde for sig, hvordan man formidler en sangtekst. Sangcoach Johnny arbejder med udgangspunkt i Anne Rosing-metoden og har mange års erfaring som både solist, korleder og underviser.

DSF Studio følger myndighedernes anvisning, og derfor kan der ske ændringer i Åben Studio og kurser. Læs mere på hjemmesiden.

TEATER V

DRAMATISK DIGI 2021

DIGITAL MANUSKRIPTKONKURRENCE
STORE FINALEDAG 11. APRIL

OPLEV FINALISTERNE OG VÆR MED TIL AT UDDELE PUBLIKUMSPRISEN PÅ 15.000 KR.